

Határozatok Tára

ANTHONY MICHAEL COLLINS

FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2022. december 15.¹

C-615/20. és C-671/20. sz. egyesített ügyek

Prokuratura Okręgowa w Warszawie

kontra

YP és társai (C-615/20),

M. M. (C-671/20)

(a Sąd Okręgowy w Warszawie [varsói regionális bíróság, Lengyelország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Jogállamiság – Az uniós jog által szabályozott területeken való hatékony bírói jogvédelem – Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése – A Charta 47. cikke – Bírói függetlenség – A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) Izba Dyscyplinarna (fegyelmi tanács) valamely bíró büntetőjogi felelősségre vonására és tisztségének gyakorlásából való felfüggesztésére vonatkozó engedélye – Annak megtiltása a nemzeti bíróságok számára, hogy megvizsgálják a bíróságok törvényességét, illetve értékeljék a bírák kinevezésének és az e kinevezésből származó bírósági hatásköröknek a jogszerűségét – Az uniós jog elsőbbsége – A lojális együttműködés kötelezettsége – A jogbiztonság és a jogerő elve”

Tartalomjegyzék

I.	Bevezetés	2
II.	Jogi háttér – a lengyel jog	3
A.	A lengyel alkotmány	3
B.	A legfelsőbb bíróságról szóló módosított törvény	4
C.	A rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény	4
D.	A KRS-ről szóló törvény	6

¹ Eredeti nyelv: angol.

E. A büntetőeljárásról szóló törvénykönyv	7
III. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések	7
A. C-615/20. sz. ügy	7
B. C-671/20. sz. ügy	13
IV. A Bíróság előtti eljárás	16
V. Értékelés	16
A. Az elfogadhatóságról	16
B. Az ügy érdeméről	18
1. Előzetes észrevételek	18
2. A C-615/20. sz. ügyben feltett első, második és harmadik kérdés	18
3. A C-671/20. sz. ügyben feltett második kérdés	24
4. A C-615/20. sz. ügyben feltett negyedik kérdés, valamint a C-671/20. sz. ügyben feltett első, harmadik és negyedik kérdés	27
VI. Véggövekeztetés	30

I. Bevezetés

1. Az előzetes döntéshozatal iránti jelen kérelmek ismét a lengyel igazságszolgáltatási rendszer közelmúltbeli reformja egyes aspektusainak uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatos kérdéseket vetnek fel. A kérelmek tárgyát a Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna (a legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsa, Lengyelország)² által valamely bíró büntetőjogi felelősségre vonására és hivatalából való felfüggesztésére, ezáltal a részére kiosztott egyes büntetőügyek elbírálásából történő kizárására adott engedélyek képezik. A kérdést előterjesztő bíróság³ ebből a célból az EUSZ 2. cikknek és EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének, az Európai Unió Alapjogi Chartája⁴ 47. cikkének, valamint az uniós jog elsőbbsége, az lojális együttműködés⁵ és a jogbiztonság elvének értelmezését kéri a Bíróságtól. Arra az esetre, ha a Bíróság úgy határozna, hogy az uniós jog alapján a fegyelmi tanács nem adhatta meg jogszerűen ezeket az engedélyeket, a kérdést előterjesztő bíróság arról kíván meggyőződni, hogy ez milyen következményekkel jár a büntetőeljárásban eljáró bíróság összetételére nézve.

² A továbbiakban: fegyelmi tanács.

³ A kérdést előterjesztő bíróság, jöllehet más ítélkező testületben, azonos a C-615/20. és a C-671/20. sz. ügyben.

⁴ A továbbiakban: Charta.

⁵ Amelyre az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése utal.

II. Jogi háttér – a lengyel jog

A. A lengyel alkotmány

2. A Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (a Lengyel Köztársaság alkotmánya; a továbbiakban: lengyel alkotmány) 45. cikkének 1. bekezdése révén:

„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ügyét hatáskörrel és illetékességgel rendelkező, független és pártatlan bíróság tisztességesen és nyilvánosan, túlzott késedelem nélkül tárgyalja.”

3. A Lengyel Köztársaság alkotmánya 144. cikkének 2. és 3. bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„2. A köztársasági elnök hivatalos aktusainak érvényességéhez a minisztertanács elnökének ellenjegyzése szükséges, aki ellenjegyzésével vállalja a felelősséget a Szejm [(a lengyel törvényhozás alsóháza)] felé.

3. A 2. bekezdés nem alkalmazható:

[...]

17) a bírák kinevezésére;

[...]”

4. A Lengyel Köztársaság alkotmányának 179. cikke a következőképpen szól:

„A Köztársaság elnöke a bírákat a [Krajowa Rada Sądownictwa (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország; a továbbiakban: KRS)] javaslata alapján határozatlan időre nevezi ki.”

5. A Lengyel Köztársaság alkotmánya 180. cikkének 1. bekezdése szerint a bírák elmozdíthatatlanok.

6. A lengyel alkotmány 181. cikke a következőképpen szól:

„A bíró kizárólag törvényben meghatározott bíróság előzetes hozzájárulásával vonható büntetőjogi felelősségre vagy fosztható meg szabadságától. A bíró nem vehető őrizetbe és nem tartóztatható le, kivéve, ha bűncselekmény elkövetése közben tartóztatják le, és ha az őrizetbe vétele elengedhetetlen az eljárás szabályszerű lefolytatásának biztosításához. Az illetékességgel rendelkező bíróság elnökét haladéktalanul tájékoztatni kell az őrizetbe vételről, és elrendelheti a fogva tartott személy azonnali szabadon bocsátását.”

7. A Lengyel Köztársaság alkotmányának 187. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. A [KRS] tagjai:

1) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország)] első elnöke, az igazságügyi miniszter, a [Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Lengyelország)] elnöke és a köztársasági elnök által kijelölt személy,

- 2) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a katonai bíróságok bírái közül választott tizenöt tag,
- 3) a [Szejm] által a képviselők közül választott négy tag és a szenátus [(a lengyel törvényhozás felső háza)] által a szenátorok közül választott két tag.

[...]

3. A [KRS] választott tagjainak hivatali ideje négy év.
4. A [KRS] működésének szabályait, tevékenységi körét, munkamódszerét és tagjai megválasztásának módját törvény határozza meg.”
8. A Lengyel Köztársaság alkotmánya 190. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„A [Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság, Lengyelország)] határozatai *erga omnes* kötelező erejűek és jogerősek.”

B. A legfelsőbb bíróságról szóló módosított törvény

9. A 2019. december 20-i ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény, a legfelsőbb bíróságról szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló törvény; Dz. U. 2020., 190. tábla; a továbbiakban: módosító törvény) által módosított 2017. december 8-i ustawa o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény; Dz. U. 2018., 5. tábla; a továbbiakban: a legfelsőbb bíróságról szóló módosított törvény) 27. cikkének 1. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A fegyelmi tanács hatáskörébe tartoznak:

[...]

- 1a) a bírakkal és bírósági titkárokkal, ügyészekkel és ügyészségi titkárokkal szembeni büntetőeljárás megindításának vagy e személyek előzetes letartóztatásának engedélyezésére vonatkozó ügyek.

[...]”

C. A rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény

10. A 2001. július 27-i ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény; Dz. U. 2001., 98. sz., 1070. tábla; a továbbiakban: a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény) 41b. cikke a következőképpen rendelkezik:

„§ 1. A bíróság tevékenységével kapcsolatos panasz vagy kérelem megvizsgálására a bíróság elnöke rendelkezik hatáskörrel.

[...]

§ 3. A sąd rejonowy (kerületi bíróság) elnökének tevékenységével kapcsolatos panasz kivizsgálására a sąd okręgowy (regionális bíróság) elnöke, a sąd okręgowy (regionális bíróság) elnökének tevékenységével kapcsolatos panasz kivizsgálására a sąd apelacyjny (fellebbviteli bíróság) elnöke, míg a sąd apelacyjny (fellebbviteli bíróság) elnökének tevékenységével kapcsolatos panasz kivizsgálására a [KRS] rendelkezik hatáskörrel.”

11. E törvény módosító törvénnyel módosított változata (a továbbiakban: a rendes bíróságokról szóló módosított törvény) 42a. cikke a következőképpen szól:

„§ 1. A bíróságok vagy a bírósági szervek tevékenységeinek keretében tilos megkérdőjelezni a bíróságok, az állam alkotmányos szervei és a törvényességi ellenőrzési és jogvédelmi szervek legitimitását.

§ 2. A rendes bíróságok vagy más hatalmi szerv nem állapíthatja meg és nem értékelheti a bírák kinevezésének vagy az e kinevezésből eredő bírói feladatok gyakorlására vonatkozó jogkörnek a jogszerűségét.”

12. E törvény 47a. cikkének 1. §-a értelmében az ügyeket véletlenszerűen kell a bírának és a bírósági titkároknak kiosztani. E törvény 47b. cikkének 1. §-a alapján a bíróságok összetétele kizárólag akkor módosítható, ha az adott bíróság nem képes az ügyet az aktuális összetételében megvizsgálni, vagy ha tartós akadálya van annak, hogy az ügyet az adott bíróság az aktuális összetételében vizsgálja meg. Ilyen esetben a 47a. cikk rendelkezéseit kell alkalmazni az ügy kijelölésének módosítására. E törvény 47b. cikke 3. §-ának értelmében a bíróság összetételének módosítására vonatkozó határozatot a bíróság elnöke vagy az általa felhatalmazott bíró hozza meg.

13. A rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 80. cikke a következőképpen rendelkezik:

„§ 1. A bírót a hatáskörrel rendelkező fegyelmi bíróság engedélye nélkül nem lehet őrizetbe venni, vagy vele szemben büntetőeljárást indítani. Ez nem vonatkozik a bíró tettenérés esetén történő őrizetbe vételére, ha az őrizetbe vétel elengedhetetlen az eljárás szabályszerű lefolytatásának biztosításához. A bíróval szembeni büntetőeljárás megindítását engedélyező határozat elfogadásáig csak halaszthatatlan intézkedéseket lehet hozni.

[...]

§ 2c. A fegyelmi bíróság határozatot hoz, amelyben engedélyezi a bíróval szembeni büntetőeljárás megindítását, ha kellően megalapozott a gyanúja annak, hogy bűncselekményt követett el. A határozat tartalmazza a bíróval szembeni büntetőeljárás megindításának engedélyezésére vonatkozó döntést és annak indokait.

§ 2d. A fegyelmi bíróság a bíróval szembeni büntetőeljárás megindításának engedélyezése iránti kérelmet annak benyújtásától számított tizennégy napon belül bírálja el.”

14. E törvény 107. cikkének 1 §-a szerint:

„A bíró fegyelmi felelősséggel tartozik a szakmai kötelezettségszegésekért (fegyelmi vétségek), beleértve az alábbiakat:

[...]

- 3) az olyan cselekmények, amelyek megkérdőjelezzik valamely bíró szolgálati viszonyának fennállását, kinevezésének hatályosságát vagy a Lengyel Köztársaság valamely alkotmányos szervének legitimitását;

[...]”

15. A rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 110. cikkének 2a. §-a szerint:

„A 37. cikk 5. §-ában és a 75. cikk 2. §-ának 3) pontjában említett ügyek tárgyalására és elbírálására az a fegyelmi bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén az eljárás alá vont bíró a tisztségét gyakorolja. A 80. cikkben és a 106zd. cikkben említett ügyekben első fokon a Sąd Najwyższy [(legfelsőbb bíróság)] egyesbíróként eljáró fegyelmi tanácsa, másodfokon pedig a Sąd Najwyższy [(legfelsőbb bíróság)] fegyelmi tanácsának három bíróból álló ítélkező testülete határoz.”

16. E törvény 129. cikke a következőképpen rendelkezik:

„§ 1. A fegyelmi bíróság tisztségéből felfüggesztheti a bírót, aki ellen fegyelmi eljárást vagy cselekvőképesség korlátozására, illetve kizárására irányuló eljárást indítottak, és akkor is, ha az érintett bíróval szembeni büntetőeljárás megindítását engedélyező határozatot hoz.

§ 2. Ha a fegyelmi bíróság a bíró közvérdra üldözendő szándékos bűncselekménye miatt büntetőeljárás megindítását engedélyező határozatot hoz, a bírót hivatalból felfüggeszti tisztségéből.

§ 3. A bírót tisztségéből felfüggesztő fegyelmi bíróság e felfüggesztés időtartamára 25%-tól 50%-ig terjedő mértékben csökkenti e bíró illetményét; ez nem vonatkozik azokra a személyekre, akik vonatkozásában cselekvőképesség korlátozására, illetve kizárására irányuló eljárást indítottak.

§ 3a. Ha a fegyelmi bíróság nyugállományban lévő bíró közvérdra üldözendő szándékos bűncselekmény miatti büntetőjogi felelősségre vonását jóváhagyó határozatot hoz, a fegyelmi eljárás időtartamára hivatalból 25%-tól 50%-ig terjedő mértékben csökkenti e bíró javadalmazását.

4. Ha a fegyelmi eljárást megszüntetik vagy az felmentéssel fejeződik be, az illetmény, illetve javadalmazás minden elemét annak teljes összegére kell kiegészíteni.”

D. A KRS-ről szóló törvény

17. A 2017. december 8-i ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló törvény, Dz. U. 2018., 3. tétel) által módosított, 2011. május 12-i ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény, Dz. U. 2011., 126. sz., 714. tétel; a továbbiakban: a KRS-ről szóló törvény) 9a. cikke szerint:

„1. A Szejm a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a katonai bíróságok bírái közül választja meg a [KRS] tizenöt tagját egy közös, négyéves hivatali időre.

2. Az 1. pontban említett választás során a Szejm lehetőség szerint figyelembe veszi a különböző típusú bírák és bírósági szintek [KRS-en] belüli képviseletének szükségességét.

3. A [KRS] bírák közül választott új tagjainak ugyanazon időszakra szóló megbízatása a megválasztásuk napját követő napon kezdődik. A [KRS] korábbi tagjai megbízatásukat a [KRS] új tagjainak közös megbízatása megkezdésének napjáig töltik be.”

18. A 2018. január 17-én hatályba lépett, a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló törvény 6. cikkében foglalt átmeneti rendelkezés révén:

„A [KRS] jelen rendelkezések alapján megválasztott, a [Lengyel Köztársaság alkotmánya] 187. cikke 1. pontjának 2) bekezdésében említett tagjainak megbízási ideje a [nemzeti igazságszolgáltatási tanács] új tagjai megbízási idejének kezdőnapját megelőző napon szűnik meg, azonban legkésőbb a jelen törvény hatálybalépésétől számított 90. napon, kivéve ha az a megbízási idő lejártja miatt korábban megszűnt.”

E. A büntetőeljárásról szóló törvénykönyv

19. Az 1997. június 6-i Kodeks postępowania karnego (a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv, Dz. U. 1997., 555. tábla; a továbbiakban: büntetőeljárásról szóló törvénykönyv) 439. cikkének 1. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A fellebbviteli bíróság a fellebbezés korlátaitól és a felhozott jogalapoktól, valamint a kötelezettségszegésnek a határozat tartalmára gyakorolt hatásától függetlenül, tárgyaláson hatályon kívül helyezi a megtámadott határozatot, ha:

- 1) a határozatot olyan személy hozta, aki a határozathozatalra nem jogosult vagy nem alkalmas, vagy akit a 40. cikk alapján kizártak a határozathozatalból;
- 2) a bíróság összetétele nem volt megfelelő, vagy annak egyik tagja nem volt jelen a tárgyalás teljes időtartama alatt;

[...]”

20. A büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 523. cikkének 1. §-a értelmében felülvizsgálati kérelmet csak e törvény 439. cikkében szereplő szabálytalanság vagy egyéb nyilvánvaló jogszabálysértés miatt lehet előterjeszteni, ha az jelentős hatással lehetett a határozat tartalmára.

III. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A. C-615/20. sz. ügy

21. A Prokuratura Okręgowa w Warszawie (varsói regionális ügyészség, Lengyelország; a továbbiakban: regionális ügyészség) vádat emelt YP és 13 másik személy ellen a büntetőtörvénykönyv szerinti számos bűncselekmény miatt, amelyekkel 229 sértettnek okoztak sérelmet. Az ügy⁶ tizenegy vádlottal szemben folyik. Az ügy iratai 197 kötetet, valamint több tucat mellékletet tesznek ki. A tárgyalás több mint 100 napon át tartott, amelynek során a vádlottak, a sértettek és több mint 150 tanú tett vallomást. Csak néhány tanú és három szakértő meghallgatása maradt hátra. Az ügyben I. T. bíró eljár, és részt vett a tárgyaláson.

⁶ VIII K 105/17. sz. ügy.

22. 2020. február 14-én a Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej (országos ügyészség belső ügyekkel foglalkozó osztálya, Lengyelország; a továbbiakban: NPPO) a fegyelmi tanács⁷ engedélyét kérte arra vonatkozóan, hogy I. T. bírót büntetőjogi felelősségre vonja amiatt, hogy – azáltal, hogy lehetővé tette a média képviselői számára, hogy a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) tárgyalásán, a hozott végzés bíróságon történő kihirdetésekor és a végzés indokolásának szóbeli ismertetése során felvételeket készítsenek – nyíltan nem tett eleget a tisztségével kapcsolatos kötelezettségeinek, és túllépte hatáskörét. Az NPPO szerint I. T. bíró illetéktelen személyeknek adott tájékoztatást egy, a regionális ügyészség által lefolytatott előzetes vizsgálatról. Mivel I. T. bíró az említett információk birtokába tisztségével kapcsolatos kötelezettségeinek teljesítése során jutott, az NPPO álláspontja szerint eljárása közérdeket sértett.

23. Az elsőfokú bíróságként eljáró fegyelmi tanács 2020. június 9-én elutasította az NPPO I. T. bíró büntetőjogi felelősségre vonásának engedélyezése iránti kérelmét. Az NPPO fellebbezést nyújtott be e határozattal szemben. 2020. november 18-án az ez alkalommal másodfokú bíróságként eljáró fegyelmi tanács felfüggesztette I. T. bíró büntetőeljárás alóli mentességhez való jogát, felfüggesztette tisztségének gyakorlásában, és a felfüggesztésének időtartamára 25%-kal csökkentette illetményét.⁸ A felfüggesztés az I. T.-vel szemben folyamatban lévő büntetőeljárás befejezéséig lesz hatályban.

24. I. T. bíró a tisztségének gyakorlása alóli felfüggesztése miatt nem tárgyalhatja a hatáskörébe utalt ügyeket, beleértve a VIII K 105/17. sz. ügyet. A Kodeks Postępowania Karnego (lengyel büntetőeljárás törvénykönyv) által rögzített, az ítélkező testületek állandó összetételére vonatkozó elvnek megfelelően kizárólag az az ítélkező testület⁹ rendelkezik hatáskörrel az ítélethozatalra, amely a teljes tárgyalást lefolytatta. A VIII K 105/17. sz. ügyben az eljárást tehát előlről kell kezdeni. Az I. T. helyére kijelölt új bírónak konkrétan a tárgyaláson korábban már felmerülő minden bizonyíték tekintetében újból le kell folytatnia az összes bizonyítást. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint ez ellentétes a Charta 47. cikkével, konkrétan a hatékony bírósági jogorvoslathoz való joggal, valamint minden személynek azzal a joggal, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja.¹⁰

25. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban emlékeztet arra, hogy 2019. december 5-i ítéletében,¹¹ valamint a 2020. január 15-i végzésekben¹² – az A. K. ítéletet¹³ eredményező eljárásban határozatot hozó Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (a legfelsőbb bíróság munkaügyi és társadalombiztosítási tanácsa; Lengyelország) megállapította, hogy a KRS jelenlegi összetételében nem független a jogalkotó és a végrehajtó hatalomtól, és a fegyelmi tanács – amelynek tagjait a jelenlegi összetételű KRS javaslatára nevezik ki – nem minősül az Alapjogi Charta 47. cikke, az emberi jogok európai egyezményének (a továbbiakban: EJE) 6. cikke és a Lengyel Köztársaság alkotmánya 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „bíróságnak”. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) egyesített polgári, büntető és munkaügyi és társadalombiztosítási tanácsa 2020. január 23-i határozatában megerősítette a munkaügyi és társadalombiztosítási tanácsának álláspontját annak megállapításával, hogy a

⁷ A hatályos jogszabályok értelmében a fegyelmi tanács mind első, mind másodfokon hatáskörrel rendelkezett a bíró büntetőjogi felelősségre vonásának vagy őrizetbe vételének engedélyezése iránti kérelmek elbírálására.

⁸ II DO 74/20. sz. ügy. (A fegyelmi tanács határozata).

⁹ Vagyis ugyanazok a bírák, illetve bírák és ülnökök.

¹⁰ Utalva többek között a 2019. november 19-i A. K. és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) ítéletre (C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982; a továbbiakban: A. K. ítélet).

¹¹ III PO 7/18. sz. ügy.

¹² III PO 8/18. sz. ügy és III PO 9/18. sz. ügy.

¹³ Munkaügyi és társadalombiztosítási tanács.

fegyelmi tanács jelenlegi összetételű KRS javaslatára kinevezett személy részvételével működő ítélkező testülete jogellenesen jár el. Az egyesített tanács ezenfelül úgy határozott, hogy a fegyelmi tanács – strukturális jellemzői miatt – a fent említett rendelkezések alkalmazásában nem minősül „bírósnak”, határozatai pedig nem „bíróági határozatok”. A fegyelmi tanács 2020. szeptember 23-i határozatában¹⁴ megállapította, hogy az A K. ítélet „a lengyel jogrendszerben nem tekinthető kötelező erejűnek”, mivel a munkaügyi és társadalombiztosítási tanács „jogellenesen létrehozott ítélkező testületként” járt el az előzetes döntéshozatal iránti kérelemre okot adó alapjárásban.

26. Az I. T. bíró részvételével eljáró kérdést előterjesztő bíróság az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében vett „uniós jog által szabályozott területeken” alkalmazandó lengyel jogorvoslati rendszerbe tartozik.¹⁵ A kérdést előterjesztő bíróság a fegyelmi tanács I. T. bíró büntetőjogi felelősségre vonás alóli mentességhez való jogának felfüggesztéséről és tisztségének gyakorlásában való felfüggesztéséről szóló határozata alapján – amelynek következtében a VIII K 105/17. sz. ügyet másik ítélkező testületnek kell előlről újratárgyalnia – kétségbe vonja, hogy a fegyelmi tanács a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak minősül-e.

27. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a bírák fegyelmezésére¹⁶ és felmentésére¹⁷ irányadó szabályokra vonatkozik a hatékony bírói jogvédelem EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szerinti követelménye. A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak afelől, hogy a bírák büntetőjogi felelősségre vonását vagy őrizetbe vételüket engedélyező nemzeti szabályozásra is egyaránt vonatkozik-e a hatékony bírói jogvédelem követelménye. Álláspontja szerint – az alábbi okokból – a bíróval szembeni büntetőeljárás megindítására ugyanazoknak a követelményeknek kell vonatkozniuk, mint a fegyelmi eljárás megindítására. Egyrészt, büntetőjogi felelősségre vonás kizárólag akkor engedélyezhető, ha a fegyelmi bíróság álláspontja szerint a bűncselekmény elkövetésének kellően megalapozott gyanúja áll fenn. Másrészt, ilyen engedély megadása esetén a fegyelmi bíróság felfüggesztheti¹⁸ e bírót, ezáltal megakadályozva, hogy a büntetőeljárás befejezéséig igazságszolgáltatási tevékenységet gyakoroljon. Harmadrészt, a fegyelmi bíróság köteles a bíró illetményét a felfüggesztés időtartamára 25–50%-kal csökkenteni. Negyedrészt, a bíróság büntetőjogi felelősségre vonására vonatkozó engedély nem határozza meg, hogy milyen határidőn belül kell a vádat bíróság elé terjeszteni. Az említett engedély következtében a bíró határozatlan időre felfüggeszthető és illetménye határozatlan időre csökkenthető. Mindezen körülmények együttes értékelése annak megállapításához vezethet, hogy a bíró büntetőjogi felelősségre vonásának és/vagy őrizetbe vételének folyamata a bíró fegyelmi felelősségére vonatkozó szabályok alapján meghozott intézkedésekhez hasonló következményekkel jár. Ennélfogva erre az eljárásra is kiterjed a hatékony bírói jogvédelem EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében vett követelménye.

28. A kérdést előterjesztő bíróság szerint Lengyelországban valamennyi ügyész az igazságügyi miniszternek tartozik beszámolási kötelezettséggel, aki a törvény erejénél fogva betölti a Prokurátor Generalny (főügyész, Lengyelország) tisztségét is. Igaz ugyan, hogy az ügyész

¹⁴ II DO 52/20.

¹⁵ Lásd: 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet (C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁶ A Bíróság elnökhelyettesének 2020. április 8-i Bizottság kontra Lengyelország végzése (C-791/19 R, EU:C:2020:277, 34. és 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, a továbbiakban: 2020. április 8-i végzés).

¹⁷ 2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország (A rendes bíróságok függetlensége) ítélet (C-192/18, EU:C:2019:924, 114., valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁸ Közvádra üldözendő szándékos bűncselekmények esetében pedig azt köteles felfüggeszteni.

tevékenységének ellátása során – legalábbis elviekben – független, többek között a fegyelmi tanács előtt zajló eljárásokban végre kell hajtania a felettes ügyész – így az igazságügyi miniszter – rendelkezéseit, iránymutatásait és utasításait.

29. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben azt állítja, hogy az igazságügyi miniszter a Lengyel Köztársaság alkotmánya értelmében a KRS tagja. A KRS-nek a Szejm által a bírák közül választott 25 tagjából 15 tagjának többsége a megválasztása időpontjában – ahogy jelenleg is – szoros kapcsolatban állt/áll az igazságügyi miniszterrel. Az ilyen összetételű KRS vett ezt követően részt a fegyelmi tanács valamennyi tagjának kinevezésében, akik között vannak olyan volt ügyészek és ügyvédek is, akik nyíltan támogatták az igazságügyi miniszter intézkedéseit.

30. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a „függetlenség” fogalma, amely az ítélelhozatali tevékenység elengedhetetlen része, szükségessé teszi, hogy valamely testület az előtte folyamatban lévő eljárásban részt vevő felekhez képest harmadik személynek minősüljön.¹⁹ Tekintettel a fegyelmi tanács összetételére, a KRS jelenlegi összetételére, az ügyészségi rendszer hierarchikus jellegére, valamint a bíró büntetőjogi felelősségre vonásának vagy őrizetbe vételének engedélyezésére irányadó rendelkezésekre, a kérdést előterjesztő bíróságnak komoly kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a fegyelmi tanács az ügyészséghez képest harmadik személynek minősül-e.

31. Ezenfelül a kérdést előterjesztő bíróságnak a 2020. április 8-i végzés tükrében afelől is fenntartásai vannak, hogy a fegyelmi tanácsnak el kell-e bírálnia a bírák büntetőjogi felelősségre vonásának vagy őrizetbe vételének engedélyezésével kapcsolatos kérelmeket. Álláspontja szerint a „bírák fegyelmi ügyei” említett végzés rendelkező része első francia bekezdésének 1. pontjában említett fogalmának magában kell foglalnia a bírák büntetőjogi felelősségre vonásának és őrizetbe vételének engedélyezésével kapcsolatos ügyeket is. Mindenesetre – tekintettel a fegyelmi tanács összetételének változatlanságára – az e szerv előtt folyamatban lévő valamennyi ügyet olyan testület bírálja el, amely a 2020. április 8-i végzés rendelkező része második francia bekezdésének 1. pontja értelmében nem felel meg a függetlenség követelményeinek.

32. A fentiek tükrében a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a fegyelmi tanács engedélye nem minősül „bíróági határozatnak”, mivel e tanács nem felel meg az uniós jog értelmében vett hatékony bírói jogvédelem követelményeinek, és nem biztosítja „mind a jog, mind a jogviszonyok stabilitásá[t], illetve az igazságszolgáltatás megfelelő működésé[t]”.²⁰ Ennek megfelelően a fegyelmi tanács végzéseit nem tekinti magára nézve kötelezőnek. A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság iránymutatását kéri, mivel a fegyelmi tanács engedélyének érvényessége közvetlen hatással van arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak minősül-e. Ennek keretében a kérdést előterjesztő bíróság annak megállapítását kéri, hogy a fegyelmi tanács határozatának kötelező erejűként való kezelése megtagadásának kötelezettsége más állami szervekre²¹ egyaránt vonatkozik-e, ennek megfelelően az uniós jogot sérti-e az olyan bíró bíróságon való eljárásának indokolatlan megtagadása, akinek büntetőjogi felelősségre vonását engedélyezték.

¹⁹ 2020. január 21-i Banco de Santander ítélet (C-274/14, EU:C:2020:17, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁰ Lásd: 2020. április 2-i CRPNPAC és Vueling Airlines ítélet (C-370/17 és C-37/18, EU:C:2020:260, 88. és 89. pont).

²¹ Mint például az igazságügyi miniszter, a bíróságok elnökei, a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) vagy a fegyelmi testületek.

33. E körülmények között a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen [a Charta] 47. cikkét és az abban rögzített, bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot, valamint azt a jogot, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja –, hogy azzal ellentétesek a nemzeti jog jelen kérdés 2. és 3. pontjában részletezett rendelkezései, nevezetesen [a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 80. cikke, 110. cikkének 2a. §-a és 129. cikke], valamint [a legfelsőbb bíróságról szóló törvény] 27. cikke 1. §-ának 1a. pontja, amely rendelkezések [lehetővé tették a fegyelmi tanács] részére, hogy a bíró mentelmi jogát felfüggeszse, illetve a bírót tisztségének gyakorlásában felfüggeszse, és ezáltal lényegében kizárja a részére kiosztott ügyek elbírálásából, különösen, hogy:
- a) a [fegyelmi tanács] nem minősül a Charta 47. cikke, az [EJEE] 6. cikke és a [Lengyel Köztársaság alkotmánya] 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett »bíróságnak« (2019. november 19-i A. K. és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982);
 - b) a [fegyelmi tanács] tagjai igen szoros kapcsolatban állnak a törvényhozó és végrehajtó hatalommal (2020. április 8-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-791/19 R, EU:C:2020:277);
 - c) a Lengyel Köztársaságot arra kötelezték, hogy függeszse fel a legfelsőbb bíróságról szóló 2017. december 8-i törvény fegyelmi tanácsra vonatkozó egyes rendelkezéseinek alkalmazását, és tartózkodjon e tanács előtt folyamatban lévő ügyek olyan ítélkező testület elé utalásától, amely nem felel meg a függetlenségi követelményeknek (2020. április 8-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-791/19 R, EU:C:2020:277).
- 2) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen az EUSZ 2. cikket és a jogállamiság abban kimondott értékét, valamint a hatékony bírói jogvédelem EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének első albekezdéséből eredő követelményeit –, hogy »az ítélelhozatali feladatokat ellátó személyek fegyelmi rendszerére vonatkozó szabályok« magukban foglalják a nemzeti bíróság bírájának büntetőjogi felelősségre vonására vagy szabadságától való megfosztására (örizetbe vételére) vonatkozó, a [Lengyel Köztársaság alkotmányának] [a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény] 80. és 129. cikkével összefüggésben értelmezett 181. cikkéhez hasonló rendelkezéseit, amely rendelkezések értelmében:
- a) a nemzeti bíróság bírájának főszabály szerint ügyész kérelmére történő büntetőjogi felelősségre vonáshoz vagy szabadságától való megfosztáshoz (örizetbe vételéhez) az illetékes fegyelmi bíróság engedélye szükséges;
 - b) a fegyelmi bíróság a nemzeti bíróság bírája büntetőjogi felelősségre vonásának vagy szabadságától való megfosztásának (örizetbe vételének) engedélyezése során jogosult (vagy bizonyos esetekben köteles) e bírót tisztségének gyakorlásában felfüggeszteni;
 - c) a nemzeti bíróság bírájának a tisztsége gyakorlásában való felfüggesztésekor a fegyelmi bíróság egyben köteles a felfüggesztés időtartamára a bíró illetményét az e rendelkezésekben meghatározott keretek között csökkenteni?

- 3) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen a 2. kérdésben hivatkozott rendelkezéseket –, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amilyen [a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény] 110. cikkének 2. §-a és [a legfelsőbb bíróságról szóló módosított törvény] 27. cikke 1. §-ának 1a) pontja, amely rendelkezések értelmében a nemzeti bíróság bírójának büntetőjogi felelősségre vonásával vagy szabadságától való megfosztásával (őrizetbe vételével) kapcsolatos ügyek mind első-, mind másodfokon a fegyelmi tanácshoz hasonló szervek kizárólagos hatáskörébe tartoznak, figyelembe véve (külön-külön és együttesen), hogy
- a) a fegyelmi tanács létrehozása egybeesett [KRS-hez] hasonló szerv tagjainak kinevezésére vonatkozó szabályok módosításával, és a fegyelmi tanács valamennyi bíróját e szerv javaslatára nevezték ki;
 - b) a nemzeti jogalkotó kizárta annak lehetőségét, hogy a fegyelmi tanács tagjaként valamely, a Sąd Najwyższyhoz (legfelsőbb bíróság) hasonló, végső fokon eljáró bíróság keretében (amelynek szervezetében működik e tanács) már hivatalban lévő bírót jelöljenek ki, így kizárólag a megváltozott összetételű [KRS] (nemzeti igazságszolgáltatási tanács) javaslatára kinevezett új bírakat lehetett a fegyelmi tanácsban való részvételre kinevezni;
 - c) a fegyelmi tanács a Sąd Najwyżsży (legfelsőbb bíróság) belül különösen nagymértékű autonómiával rendelkezik;
 - d) a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) a 2019. november 19-i A. K. és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) ítélet (C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982) végrehajtása körében hozott ítéletekben megállapította, hogy a megváltozott összetételű [KRS] (nemzeti igazságszolgáltatási tanács) a jogalkotó és végrehajtó hatalomtól nem független szerv, és a fegyelmi tanács nem minősül a Charta 47. cikkének, az EJEE 6. cikkének és a [Lengyel Köztársaság alkotmánya] 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett »bíróságnak«;
 - e) a nemzeti bíróság bírója büntetőjogi felelősségre vonásának vagy szabadságától való megfosztásának (őrizetbe vételének) engedélyezésére irányuló kérelmet főszabály szerint az az ügyész nyújtja be, akinek a felettes szerve a végrehajtó hatalom szerve, mint amilyen az igazságügyi miniszter, amely az ügyészek részére az eljárási cselekmények tartalmára vonatkozóan kötelező utasításokat adhat, a fegyelmi tanács és a megváltozott összetételű [KRS] (nemzeti igazságszolgáltatási tanács) tagjai pedig – amint azt a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) a 2d. pontban említett határozatokban megállapította – igen szoros kapcsolatban állnak a jogalkotói és végrehajtó hatalommal, ami miatt a fegyelmi tanács az eljárásban részt vevő felek viszonylatában nem tekinthető harmadik személynek;
 - f) a Lengyel Köztársaságot a 2020. április 8-i Bizottság kontra Lengyelország végzés (C-791/19 R, EU:C:2020:277) értelmében arra kötelezték, hogy függessze fel a legfelsőbb bíróságról szóló törvény fegyelmi tanácsra vonatkozó egyes rendelkezéseinek alkalmazását, és tartózkodjon e tanács előtt folyamatban lévő ügyek olyan ítélkező testület elé utalásától, amely nem felel meg a függetlenségi követelményeknek?
- 4) A nemzeti bíróság bírója büntetőjogi felelősségre vonásának engedélyezése, valamint e bíró tisztségének gyakorlásában való felfüggesztése és egyúttal illetményének a felfüggesztés időtartamára való csökkentése esetében úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen a 2. kérdésben hivatkozott rendelkezéseket és az elsőbbség, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében

foglalt lojális együttműködés és jogbiztonság elvét –, hogy azzal ellentétes az ilyen engedély kötelező erejének elismerése, különösen a bíró tisztségének gyakorlásában való felfüggesztése tekintetében, ha ezt a fegyelmi tanácshoz hasonló szerv adta ki, ezáltal:

- a) valamennyi állami hatóság (így a kérdést előterjesztő bíróság, amelynek keretében az ezen engedéllyel érintett bíró ítélkezik, valamint a nemzeti bíróság összetételének meghatározására és módosítására hatáskörrel rendelkező szervek) köteles figyelmen kívül hagyni ezt az engedélyt, és köteles lehetővé tenni a nemzeti bíróság azon bírója számára, akivel szemben ezen engedélyt kiadták, hogy e bíróság ítélkező testületének tagja legyen,
- b) az a bíróság, amelynek keretében az ezen engedéllyel érintett bíró ítélkezik, a törvény alapján korábban létrehozott, illetve független és pártatlan bíróságnak minősül-e, és ezáltal »bírósággként« eljárhat-e az uniós jog alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos kérdésekben?”

B. C-671/20. sz. ügy

34. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául szolgáló tényállás hasonló a C-615/20. sz. ügy tényállásához.

35. A regionális ügyészség hét bűncselekmény – többek között társaság fizetéseképtelensége megállapítása iránti kérelem előterjesztésének elmulasztása, hitelezők kielégítésének akadályozása, banki csalás és a társaság beszámolója benyújtásának elmulasztása – elkövetésével vádolta meg M. M.-et. A regionális ügyészség 2020. június 9-i határozatával – az M. M.-mel szemben kiszabható pénzbüntetés és az eljárási költségek megfizetésének kötelezettsége jogcímén biztosítási intézkedésként – kényszer-jelzálogjog alapítását rendelte el az M. M. és felesége közös tulajdonában álló ingatlanra. M. M. fellebbezett e határozat ellen.

36. A Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) elnöke a fegyelmi tanács határozata tükrében utasította²² az I. T. részvételével eljáró tanács elnökét, hogy az érintett bíróra kiosztott valamennyi ügyben²³ módosítsa az eljáró ítélkező testületek összetételét.²⁴ Az említett tanács elnöke módosította az eredetileg I.T. bíróra kijelölt ügyek kijelölését. A kijelölés módosítását követően a kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjesztett a Bíróság elé.

37. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a Simpson ítéletnek²⁵ megfelelően minden bíróság köteles hivatalból megvizsgálni, hogy összetételénél fogva független, pártatlan és a törvény által megelőzően létrehozott bíróságnak minősül-e. E bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy „a törvény által megelőzően létrehozott bíróságnak” minősül-e, mivel összetételének a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) végzésével I. T. bíró felfüggesztését követő módosítása a fegyelmi tanács határozatának közvetlen következménye volt. A szóban forgó tanács „strukturális jellemzői” miatt nem minősül a nemzeti vagy az uniós jog értelmében vett „bíróságnak”. A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy kizárólag a fegyelmi tanács határozatának tényleges felülvizsgálata révén értékelheti, hogy a törvény által

²² A 2020. november 24-én kelt e végzés jogalapját a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 47b. cikkének 1. és 3. §-a képezte.

²³ A VIII K 105/17. sz. ügy kivételével. Lásd a C-615/20. sz. ügyet.

²⁴ A C-615/20 sz. ügyben előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául szolgáló adó VIII K 105/17. sz. ügy kivételével.

²⁵ 2020. március 26-i Simpson kontra Tanács és HG kontra Bizottság (felülvizsgálat) ítélet (C-542/18 RX-II és C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; a továbbiakban: Simpson ítélet).

megelőzően létrehozott bíróságnak minősül és határozhat-e az előtte folyamatban lévő eljárásban. Álláspontja szerint sértheti a felek bírósághoz való jogát, és határozatának a jogorvoslati eljárásban történő hatályon kívül helyezését²⁶ eredményezheti, ha – akár a bíróság szabálytalan összetétele,²⁷ akár az uniós jog megsértése miatt – jogosulatlan személy részvételével eljáró ítélkező testület hoz ítéletet.

38. A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy annak vizsgálata, hogy megfelel-e a törvény általi megelőző létrehozás követelményének, a fegyelmi tanács határozata kötelező erejének vizsgálatát teszi szükségessé. Mind a nemzeti szabályozás, mind pedig a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) ítélkezési gyakorlata – amelyek szerint a nemzeti bíróságok nem vizsgálhatják felül a bíró kinevezését, ezen belül a Lengyel Köztársaság elnöke²⁸ és a KRS kinevezési eljárásban betöltött szerepének jogszerűségét²⁹ – tiltja e vizsgálat lefolytatását. Ezen túlmenően az említett felülvizsgálat lefolytatása fegyelmi vétségnek minősül. A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az uniós joggal ellentétes-e az ilyen nemzeti szabályozás és a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) fent említett ítélkezési gyakorlata.

39. A kérdést előterjesztő bíróság abban is bizonytalan, hogy kötelező erejű-e rá nézve a fegyelmi tanács határozata, valamint azzal kapcsolatban, hogy az milyen hatást gyakorolhat az összetételére, I. T. bíró felfüggesztésének joghatását is beleértve. A Bíróság ismételten hangsúlyozta, hogy mind az uniós jogrendben, mind a tagállamok jogrendjében fontos „a jogerő elve”. Mind a jog, mind a jogviszonyok stabilitásának, illetve az igazságszolgáltatás megfelelő működésének biztosításához fontos, hogy ne lehessen többé vita tárgyává tenni azokat a bírósági határozatokat, amelyek jogerőre emelkedtek. Az uniós jog tehát nem írja elő a nemzeti bíróságnak, hogy eltérjen a bírósági határozatokat jogerőre emelő belső eljárási szabályok alkalmazásától, még akkor sem, ha ez lehetővé tenné az uniós joggal összeegyeztethetetlen nemzeti helyzet orvosolását.³⁰

40. A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a fegyelmi tanács jellege miatt a 2020. november 18-i határozata nem minősül „bírósági határozatnak”, mivel ez a kifejezés kizárólag olyan szerv határozataira vonatkozik, amely megfelel a hatékony bírói jogvédelem uniós jogi követelményeinek. A fegyelmi tanács azon lehetősége, hogy valamely bírót gyakorlatilag határozatlan időre felfüggeszthet, egyáltalán nem biztosítja a jog és a jogviszonyok stabilitását, és biztosan nem járul hozzá az igazságszolgáltatás megfelelő működéséhez. A kérdést előterjesztő bíróság arra is választ kíván kapni, hogy a fegyelmi tanács határozatai kötelező hatályának megtagadására vonatkozó kötelezettség vonatkozik-e más állami szervek, például az igazságügyi miniszter, az ügyész, a bíróságok elnökei és a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) határozataira is. Ennek megfelelően arra is választ kíván kapni, hogy sérti-e az uniós jogot a büntetőjogi felelősségre vonás engedélyezésével érintett bíró vonatkozásában az ítélkező testületben való részvételének megalapozatlan elutasítása.

²⁶ A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által.

²⁷ Lásd a büntetőeljárási törvénykönyv 439. cikke 1. §-ának az 523. cikkének 1. §-ával összefüggésben értelmezett 1) és 2) pontját.

²⁸ A köztársasági elnök.

²⁹ Lásd: 2020. március 4-i TK ítélet (P 22/19. sz.); 2020. április 20-i Tkz végzés (U 1/20. sz.).

³⁰ 2020. április 2-i CRNPAC és Vueling Airlines ítélet (C-370/17 és C-37/18, EU:C:2020:260, 88. és 89. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41. E körülmények között a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen az EUSZ 2. cikket és a jogállamiság abban kimondott értékét, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint az elsőbbség, a lojális együttműködés és jogbiztonság elvét –, hogy azzal ellentétes, hogy az olyan tagállami szabályozást, mint [a rendes bíróságok szervezetről szóló módosított törvény] 41b. cikkének 1. és 3. §-át oly módon alkalmazzák, hogy a bíróság elnöke önállóan és bírósági felülvizsgálat nélkül határozhat a bíróság ítélkező testülete összetételének megváltoztatásáról az eredetileg kijelölt ítélkező testület bírāja (a regionális bíróság bírāja, I. T.) büntetőjogi felelősségre vonásának [a fegyelmi tanácshoz] hasonló szerv általi engedélyezése alapján, amely különösképpen e bíró tisztsége gyakorlásában történő felfüggesztésére vonatkozik, és amelyhez különösen az arra vonatkozó tilalom kapcsolódik, hogy e bíró a bíróság valamely ítélkező testületének tagja legyen azokban az ügyekben, amelyekre kijelölték – köztük azokban az ügyekben, amelyekre az említett engedély kiadása előtt jelölték ki?
- 2) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen az első kérdésben hivatkozott rendelkezéseket –, hogy azzal ellentétes:
- a) az olyan tagállami szabályozás, mint [a rendes bíróságok szervezetről szóló módosított törvény] 42a. cikkének 1. és 2. §-a és 107. cikke 1. §-ának 3) pontja, amelyek megtiltják a nemzeti bíróság számára, hogy annak ellenőrzése során, hogy e bíróság megfelel-e a törvény alapján történő előzetes létrehozás követelményeinek, vizsgálja a fegyelmi tanács első kérdésben említett engedélyének kötelező erejét és azon jogi körülményeit, amelyek közvetlenül kiváltják a bíróság ítélkező testülete összetételének megváltozását, és egyúttal előírják, hogy e vizsgálat megkísérlése megalapozza a bíró fegyelmi felelősségét?
- b) a Trybunał Konstytucyjnyhoz (alkotmánybíróság) hasonló nemzeti szerv azon ítélkezési gyakorlata, amely szerint a [köztársasági elnökhöz] és a [KRS-hez]) hasonló nemzeti szerveknek a fegyelmi tanácshoz hasonló szervek tagjainak kinevezésével kapcsolatos aktusai – a jogsértés súlyától és mértékétől függetlenül – nem tartoznak bírósági felülvizsgálat hatálya alá, a bírói állásra való kinevezés aktusa pedig végleges és megváltoztathatatlan?
- 3) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen az első kérdésben hivatkozott rendelkezéseket –, hogy azzal ellentétes az első kérdésben említett engedély kötelező erejének elismerése, különösen a bíró tisztségének gyakorlásában való felfüggesztése tekintetében, amiatt, hogy azt a fegyelmi tanácshoz hasonló szerv adta ki, ezáltal:
- a) valamennyi állami hatóság (így a kérdést előterjesztő bíróság, valamint a nemzeti bíróság ítélkező testülete összetételének meghatározására és módosítására hatáskörrel rendelkező szervek, különösen a bíróság elnöke) köteles figyelmen kívül hagyni ezt az engedélyt, és köteles lehetővé tenni a nemzeti bíróság azon bírója számára, akivel szemben ezen engedélyt kiadták, hogy e bíróság ítélkező testületének tagja legyen,

- b) az a bíróság, amelynek ítélkező testületében kizárólag amiatt nem vesz részt a döntéshozatalra eredetileg kijelölt bíró, hogy ezen engedély kiterjed rá, nem minősül a törvény alapján korábban létrehozott bíróságnak, és ezáltal nem járhat el »bíróságként« az uniós jog alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos kérdésekben?
- 4) A fenti kérdésekre adott válaszok tekintetében jelentőséggel bír-e, hogy a fegyelmi tanács és a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) a függetlenség hiánya és a tagjaik kinevezésére vonatkozó szabályok megállapított megsértése miatt nem biztosítja a hatékony bírói jogvédelmet?”

IV. A Bíróság előtti eljárás

42. A Bíróság elnöke 2021. január 21-i határozatával az írásbeli és szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-615/20. és C-671/20. sz. ügyet.

43. A kérdést előterjesztő bíróság az eljárási szabályzat 105. cikkének (1) bekezdése alapján kérte a C-615/20. és C-671/20. sz. ügyekben benyújtott előzetes döntéshozatali kérelmek gyorsított eljárásban történő elbírálását. A Bíróság elnöke 2020. december 9-i, illetve 2021. január 21-i határozatával elutasította ezeket a kérelmeket. Mindazonáltal az eljárási szabályzat 53. cikkének (3) bekezdése alapján soron kívüli eljárásban bíralták el azokat.

44. Írásbeli észrevételeket nyújtott be YP, a regionális ügyészség, a belga, a dán, a holland, a lengyel, a finn és a svéd kormány, valamint az Európai Bizottság. YP kivételével a fent említett felek mindegyike szóbeli észrevételt terjesztett elő, és válaszolt a Bíróság által a 2022. június 28-i tárgyaláson feltett kérdésekre.

V. Értékelés

A. Az elfogadhatóságról

45. A regionális ügyészség és a lengyel kormány szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatatlanok. Mivel a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárások tárgyát képező ügyek és az általa értelmezni kért uniós jogi rendelkezések nem kapcsolódnak egymáshoz, nincs szükség e kérdések megválaszolására ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az előtte folyamatban lévő ügyekben határozni tudjon.³¹ A lengyel kormány ehhez hozzáteszi, hogy még ha a Bíróság engedélyezné is, hogy a kérdést előterjesztő bíróság figyelmen kívül hagyja a fegyelmi tanács határozatát, a lengyel jog egyetlen rendelkezése sem teszi lehetővé az ügyre kijelölt bíró helyettesítését vagy ezen ügyekre más bíró kijelölését.

46. A Bizottság és a svéd kormány azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elfogadhatóak, mivel a Bíróság válasza szükséges ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság ítélkező testülete közvetlenül az eljárás előtt eldönthesse, rendelkezik-e hatáskörrel az alapügy tárgyát képező büntetőügyek elbírálására.

³¹ 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet (C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 48. pont). A Lengyel Köztársaság álláspontja szerint a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő büntetőügyek olyan, tisztán belső kérdésekre vonatkoznak, amelyekre nem alkalmazandó a Charta 47. cikke és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése.

47. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróság által az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. Az ilyen kérdések elbírálásának Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, ha nyilvánvaló, hogy az uniós jog kért értelmezése nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, vagy a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdéseket hatékonyan megválaszolja.³²

48. Az EUMSZ 267. cikk szövegéből is és rendszeréből is az következik, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás előfeltétele a nemzeti bíróság előtt ténylegesen folyamatban lévő jogvita, amelynek a keretében a nemzeti bíróságnak olyan határozatot kell hoznia, amely alkalmas arra, hogy figyelembe vegye az előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletet. Az előzetes döntéshozatalra utalás indoka nem tanácsadói vélemények megfogalmazása általános vagy hipotetikus kérdésekről, hanem valamely jogvita megoldásának szükségessége.³³ A Bíróság azt is hangsúlyozta, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adott válaszok szükségesek lehetnek ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróságok számára az uniós jog olyan értelmezését nyújtsák, amely lehetővé teszi számukra a nemzeti jog eljárási kérdéseinek eldöntését, mielőtt az előttük folyamatban lévő jogvitákban érdemben dönthetnének.³⁴

49. A jelen eljárásban a Bíróság elé terjesztett kérdések annak megállapítására irányulnak, hogy a fegyelmi tanács jellemzőinek, különösen tagjai kinevezése módjának tükrében ellentétes-e az uniós joggal az olyan nemzeti jogi rendelkezés, amely szerint a tanács engedélyezheti a bíró felfüggesztését eredményező büntetőjogi felelősségre vonását. Amennyiben erre a kérdésre igenlő választ kell adni, milyen következményekkel jár ez az uniós jog szempontjából az alapügyben eljáró bíróság ítélkező testületének jogszerűségére nézve? Ilyen körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság arról kíván megbizonyosodni, hogy megfelel-e a megelőző létrehozatal jogszabályban előírt követelményének. Mivel a Simpson ítélet³⁵ értelmében a bíróság köteles lehet megvizsgálni, hogy összetételénél fogva a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak minősül-e, ha e tekintetben komoly kétség merül fel, az uniós jog kérdést előterjesztő bíróság által kért értelmezésre van szükség ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság eldönthessen egy közvetlenül az eljárás előtt felmerülő eljárásjogi kérdést, mielőtt határozatot hozna az előtte folyamatban lévő büntetőeljárásban.³⁶

50. Az uniós jog hatályára és hatására, valamint annak elsőbbségére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelem lényegét érinti az, hogy a lengyel jog nem teszi lehetővé az ügyre kijelölt bíró helyettesítését vagy az ügyek kijelölésének módosítását arra az esetre, ha a fegyelmi tanács határozata az uniós joggal ellentétesnek minősülne. Az ügy érdemére vonatkozó érvelés nem szolgálhat alapul az előzetes döntéshozatali kérelem elfogadhatatlannak nyilvánításához.³⁷

³² 2016. szeptember 6-i Petruhhin ítélet (C-182/15, EU:C:2016:630, 20. pont).

³³ 2010. szeptember 8-i Winner Wetten ítélet (C-409/06, EU:C:2010:503, 38. pont); 2014. február 27-i Pohotovost ítélet (C-470/12, EU:C:2014:101, 28. és 29. pont).

³⁴ 2021. november 16-i Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim és társai ítélet (C-748/19–C-754/19, EU:C:2021:931, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

³⁵ 2020. március 26-i Simpson kontra Tanács és HG kontra Bizottság (felülvizsgálat) ítélet (C-542/18 RX-II és C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, 57. pont).

³⁶ Lásd analógia útján: 2021. november 16-i Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim és társai ítélet (C-748/19–C-754/19, EU:C:2021:931, 49. pont). Lásd még: 2021. október 6-i W. Ž. (A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés) ítélet (C-487/19, EU:C:2021:798, 93. és 94. pont).

³⁷ Lásd analógia útján: 2021. november 16-i Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim és társai ítélet (C-748/19–C-754/19, EU:C:2021:931, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

51. A tárgyaláson a lengyel kormány a Prokurator Generalny és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsa – Kinevezés) ítéletre³⁸ hivatkozott azon érvének alátámasztása céljából, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan. Az említett ítéletben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem többek között amiatt elfogadhatatlan, hogy a bíró és a fegyelmi tanács közötti szolgálati jogviszony fennállására vonatkozó kérdések a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárás tárgyától eltérő jogvitára vonatkoznak. A Bíróságnak a feltett kérdések terjedelmének meghatározása és a megfelelő válasz megadása érdekében a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárásban a jogvita tárgyát meghaladó kérdéseket kellett volna megvizsgálnia. A Bíróság azt is megállapította, hogy a jelen ügyben benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem ténylegesen a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírāja kinevezésének *erga omnes* érvénytelenítésére irányult, noha a nemzeti jog nem teszi lehetővé a bíró kinevezésének közvetlen megsemmisítés iránti kereset útján történő megtámadását. Ahogyan azt a jelen indítvány 49. pontjában egyértelművé teszem, a jelen ügyben nem ez a helyzet.

52. Ennélfogva azt javaslom, hogy a Bíróság utasítsa el a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések elfogadhatósága ellen emelt kifogásokat.

B. Az ügy érdeméről

1. Előzetes észrevételek

53. A C-204/21. sz., Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ügyben³⁹ indított kötelezettségszegési eljárás⁴⁰ tárgya részben átfedésben van a jelen előzetes döntéshozatali eljárással. Habár a kötelezettségszegési eljárás és az előzetes döntéshozatali kérelem benyújtása önálló joghatásokkal járó, egymástól különböző eljárások,⁴¹ adott esetben hivatkozom az említett kötelezettségszegési eljárásban a jelen indítvánnyal azonos időpontban benyújtandó indítványomra. Konkrétan a C-204/21. sz., Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ügyre vonatkozó indítványom 46–60. pontja a jelen eljárás megoldása szempontjából releváns és megalapozott jogi javaslatokat tartalmaz.

2. A C-615/20. sz. ügyben feltett első, második és harmadik kérdés

54. A kérdést előterjesztő bíróság a C-615/20. sz. ügyben feltett első, második és harmadik kérdése révén lényegében arra kíván választ kapni, hogy alkalmazható-e az EUSZ 2. cikk, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és a Charta 47. cikke többek között a bírák és bírósági titkárok büntetőjogi felelősségre vonására, őrizetbe vételére és felfüggesztésére, valamint illetményük kötelező csökkentésére irányuló ügyekben. Amennyiben erre a kérdésre igenlő választ kell adni, úgy kell-e értelmezni ezeket a rendelkezéseket, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fegyelmi tanácsnak hatáskört biztosít ezen ügyek első- és másodfokon történő elbírálására, tekintettel arra, hogy e tanács egyes jellemzői, többek között a tagjai kinevezésének módja, kétségeket ébresztenek azzal kapcsolatban, hogy az a Charta 47. cikke értelmében vett „bíróságnak” minősül-e?

³⁸ 2022. március 22-i ítélet (C-508/19, EU:C:2022:201, 60–71. pont).

³⁹ HL 2021. C 252., 9. o.

⁴⁰ Az EUMSZ 258. cikk szerint.

⁴¹ Nem szabad túl nagy jelentőséget tulajdonítani a Bíróság EUMSZ 258. és EUMSZ 267. cikk alapján hozott ítéletei eltérő joghatásainak. Például a Bíróság a 2022. március 10-i Grossmania ítéletében (C-177/20, EU:C:2022:175) nemrégiben leírta, hogy a két eljárás keretében hozott ítéletei milyen együttes joghatásokkal járhatnak.

55. E kérdések vizsgálata először is értékelni kell a Charta 47. cikkének relevanciáját a C-615/20. sz. ügy és a C-671/20. sz. ügy összefüggésében. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint annak, aki egy adott ügyben a Charta 47. cikke szerinti, hatékony jogorvoslathoz való jogra hivatkozik, az uniós jog által biztosított jogokra vagy szabadságokra kell hivatkoznia, vagy e személlyel szemben az uniós jognak a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében vett végrehajtásának minősülő büntetőeljárásnak kell folynia. A C-615/20. sz. ügyben és a C-671/20. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmekből nem tűnik ki, hogy YP vagy M. M. öt uniós jogi rendelkezés alapján megillető jogra hivatkozná, vagy hogy vele szemben az uniós jog végrehajtásának minősülő eljárást folytatnának. E körülmények között a Charta 47. cikke nem alkalmazható az alapügyekben. Mivel azonban az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében minden tagállam megteremti azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken⁴² – különösen a Charta 47. cikke értelmében – a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek, ez utóbbi rendelkezést megfelelő módon figyelembe kell venni az előbbi rendelkezés értelmezése során.⁴³

56. Másodszor, megvizsgálom a Lengyel Köztársasággal szemben indított két kötelezettségszegési eljárásban a Bíróság alelnöke által hozott két ideiglenes intézkedés jelentőségét. A 2020. április 8-i végzésében a Bíróság alelnöke elrendelte a fegyelmi tanács egyes tevékenységeinek felfüggesztését. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti jelen kérelmekben fenntartását fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy az említett ügyben hozott végzés tükrében a fegyelmi tanács tárgyalhat-e olyan ügyeket, amelyek bíró büntetőjogi felelősségre vonásának és felfüggesztésének engedélyezésére vonatkoznak. Ezenfelül több kérdést tett fel azzal kapcsolatban, hogy a felfüggesztésnek a jelen eljárás szempontjából milyen jelentősége van.⁴⁴

57. A Bíróság a 2020. április 8-i végzés rendelkező részében elrendeli a fegyelmi tanács által a legfelsőbb bíróságról szóló módosított törvény meghatározott rendelkezései⁴⁵ alapján végzett egyes tevékenységek felfüggesztését. Ezek a rendelkezések alapozták meg a fegyelmi tanácsnak a bírakkal szemben folyó fegyelmi eljárásokban való határozathozatalra vonatkozó hatáskörét. Azok teljes mértékben eltérnek a fegyelmi tanácsnak a bírák büntetőjogi felelősségre vonásának, őrizetbe vételének és felfüggesztésének, valamint illetményük csökkentésének engedélyezésére vonatkozó – az előzetes döntéshozatal iránti jelen kérelmek alapját képező eljárás tárgyának minősülő – hatáskörét megalapozó rendelkezésektől.⁴⁶ Ennélfogva úgy vélem, hogy a jelen ügyben eldöntendő kérdések szempontjából irreleváns 2020. április 8-i végzés.⁴⁷

⁴² Nem vitatott, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az uniós jog értelmében vett „bíróságként” az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében „az uniós jog által szabályozott területeken” a lengyel jogorvoslati rendszer keretében jár el, ezért eleget kell tennie a hatékony bírói jogvédelem követelményeinek. 2021. október 6-i W. Ž. (A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés) ítélet (C-487/19, EU:C:2021:798, 106. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁴³ 2022. február 22-i RS (Alkotmánybíróság határozatainak joghatásai) ítélet (C-430/21, EU:C:2022:99, 34–37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁴⁴ Lásd a C-615/20. sz. ügyben előterjesztett első kérdés c) pontját és a harmadik kérdés f) pontját.

⁴⁵ Nevezetesen a 3. cikkének 5. pontja, 27. cikke és 73. cikkének 1. §-a. Ezenfelül a Lengyel Köztársaságnak a 2020. április 8-i végzésnek megfelelően tartózkodnia kellett a fegyelmi tanács előtt folyamatban lévő ügyek olyan ítélkező testület elé utalásától, amely nem felel meg a többiek között a 2019. november 19-i A. K. és társai ítéletben meghatározott függetlenségi követelményeknek.

⁴⁶ Lásd a legfelsőbb bíróságról szóló módosított törvény 27. cikke 1. §-ának 1a) pontját, valamint a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 80. cikkét, 110. cikkének 2a. §-át és 129. cikkét.

⁴⁷ A felfüggesztés mindenesetre a 2021. július 15-i Bizottság kontra Lengyelország (Fegyelmi felelősségi rendszer) ítélet (C-791/19, EU:C:2021:596; a továbbiakban: a bírakra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerről szóló ítélet) meghozatalával véget ért. A jelen eljárás szempontjából különös jelentőséggel bír annak megállapítása, hogy a lengyel kormány nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeit, mivel nem biztosította a fegyelmi tanács függetlenségét és pártatlanságát, különösen pedig a Bíróság által e megállapítása során hivatkozott szempontok teljesülését. Lásd még: A. K. és társai ítélet.

58. Ezzel szemben a Bíróság alelnökének 2021. július 14-i Bizottság kontra Lengyelország⁴⁸ végzése (C-204/21 R) relevánsnak tűnik. A végzés rendelkező részében többek között előírja a Lengyel Köztársaság számára, hogy függessze fel a legfelsőbb bíróságról szóló módosított törvény 27. cikke 1. §-a 1a) pontjának és a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény azon rendelkezéseinek az alkalmazását, amelyek értelmében a fegyelmi tanács hatáskörrel rendelkezik arra, hogy határozzon a bírák vagy bírósági titkárok büntetőeljárás alá vonásának engedélyezése tárgyában.⁴⁹ A Bíróság alelnöke ebben a végzésben arra is kötelezi a Lengyel Köztársaságot, hogy függessze fel a fegyelmi tanács által a fent említett rendelkezések alapján már meghozott határozatok joghatásait, és tartózkodjon attól, hogy ezek alapján az ügyeket olyan bíróság elé utalja, amely nem független.⁵⁰

59. A Bíróság elnöke – a 2021. július 14-i végzés hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében – 2021. október 27-én arra kötelezte a Lengyel Köztársaságot, hogy fizessen napi 1 000 000 euró összegű kényszerítő bírságot e végzés közzétételének napjától a 2021. július 14-i végzésből eredő kötelezettségek teljesítésének napjáig, vagy ennek hiányában a C-204/21. sz. Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ügyet befejező ítélet kihirdetésének napjáig.⁵¹

60. A Bizottság a tárgyaláson megerősítette,⁵² hogy a lengyel kormány nem tájékoztatta őt arról, hogy a 2021. július 14-i végzésnek való megfelelés érdekében milyen intézkedéseket fogadott el. A Bizottság ehhez hozzátette, hogy e végzés meghozatalát követően I. T. bírót 2021. július 14-től a C-204/21. sz. Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ítélet meghozataláig vissza kellett volna helyezni a tisztségébe.

61. Harmadszor, a lengyel kormány a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a 2022. június 9-i ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (a legfelsőbb bíróságról szóló törvényt és egyes más törvényeket módosító törvény, Dz. U. 2022., 1259. táblázat, a továbbiakban: 2022. június 9-i törvény) megszüntette a fegyelmi tanácsot. Azóta a bírák a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) újonnan létrehozott Izba Odpowiedzialności Zawodowej (szakmai felelősségi tanács, a továbbiakban: szakmai felelősségi tanács) előtt támadhatják meg a fegyelmi tanács büntetőjogi felelősségre vonásukat engedélyező végleges határozatát.

62. A 2022. június 9-i törvény 8. cikke alapján, a törvény hatálybalépését követően⁵³ megszűnik a fegyelmi tanács, és létrejön a szakmai felelősségi tanács. A szakmai felelősségi tanács feladata, hogy eljárjon a 2022. július 15-én a fegyelmi tanács előtt lévő összes befejezetlen ügyben. A 2022. június 9-i törvény 18. cikke értelmében a bíróság a törvény hatálybalépésétől számított hat hónapon belül a szakmai felelősségi tanácsnál indítványozhatja az eljárás folytatását a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) e bíróság büntetőjogi felelősségre vonását engedélyező és a fegyelmi tanács bírójának részvételével eljáró ítélkező testület által elfogadott határozata tekintetében.

⁴⁸ A Bíróság alelnökének 2021. július 14-i Bizottság kontra Lengyelország végzése (C-204/21 R, EU:C:2021:593) (a továbbiakban: 2021. július 14-i ítélet).

⁴⁹ Haladéktalanul és a C-204/21. sz. Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ügyben az eljárást befejező ítélet meghozataláig.

⁵⁰ Az A. K. ítéletben meghatározottak szerint.

⁵¹ A Bíróság alelnökének 2021. október 27-i Bizottság kontra Lengyelország végzése (C-204/21 R, nem tették közzé, EU:C:2021:877).

⁵² Amit a lengyel kormány nem vitatott.

⁵³ E törvény 2022. július 15-én lépett hatályba, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell ellenőriznie.

63. A fegyelmi tanács megszüntetése ellenére úgy tűnik, hogy a nemzeti jog alapján I. T. bíró továbbra is fel van függesztve a tisztségének gyakorlása alól, bár a fegyelmi tanács határozatának megtámadása céljából indítványt nyújthat be⁵⁴ a szakmai felelősségi tanácshoz. A kérdést előterjesztő bíróság kérdései tehát továbbra is relevánsak. Mielőtt foglalkoznék I. T. bíró felfüggesztésének jogszerűségével, megvizsgálom, hogy a fegyelmi tanács megfelel-e a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett EUSZ 2. cikkben és EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében foglalt követelményeknek, valamint azt, hogy e rendelkezések be nem tartása hogyan hat ki a kérdést előterjesztő bíróság összetételére.

64. A fentiekből úgy tűnik – amit a kérdést előterjesztő bíróság feladata ellenőrizni –, hogy függetlenül attól, hogy a fegyelmi tanács másodfokon hozta meg határozatát, I. T. bíró a lengyel jog alapján most megtámadhatja annak érvényességét. Ezenfelül a fegyelmi tanács határozata már nyilvánvalóan nem rendelkezik jogerővel.

65. Ami a C-615/20. sz. ügyben feltett első, második és harmadik kérdést illeti, bár az igazságszolgáltatás szervezetének kialakítása, ezen belül a bírákkal szembeni büntetőeljárásra vonatkozó szabályok meghatározása is a tagállamok hatáskörébe tartozik, e hatáskör gyakorlásának meg kell felelnie az uniós jognak. Amennyiben valamely tagállam a bírákkal szembeni büntetőeljárásra vonatkozóan különös szabályokat állapít meg,⁵⁵ e szabályokat – a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bírósághoz való hozzáférés követelményével összhangban, valamint annak érdekében, hogy a jogalanyokban felmerülő, a bírák külső tényezők, így többek között a törvényhozó és a végrehajtó hatalomnak az érintett bírák határozatait esetlegesen érintő közvetlen vagy közvetett hatások általi befolyásolhatatlanságára vonatkozó minden jogos kétséget eloszlassanak – az igazságszolgáltatás megfelelő működésével kapcsolatos objektív és ellenőrizhető követelményeknek kell igazolniuk. Az ilyen szabályoknak – a bírák fegyelmi felelősségével kapcsolatos szabályokhoz hasonlóan – elő kell írniuk az annak biztosításához szükséges garanciákat, hogy a büntetőeljárásokat nem lehessen a bírák tevékenységeinek politikai ellenőrzését szolgáló rendszerként alkalmazni, és hogy azok teljes mértékben garantálják a Charta 47. és 48. cikkében rögzített jogokat.⁵⁶

66. Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében minden tagállamnak biztosítania kell, hogy a bíróságok, amelyek az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekben döntést hozhatnak, teljesítik a hatékony bírói jogvédelem követelményeit.⁵⁷ A rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 80. cikke, 110. cikkének 2a. §-a és 129. cikke, valamint a legfelsőbb bíróságról szóló módosított törvény 27. cikke 1. §-ának 1a) pontja⁵⁸ alapján a fegyelmi tanács hatáskörébe tartozó ügyek természetüknél fogva azonnali, közvetlen és mélyreható hatást gyakorolnak a bírák jogállására és feladataik ellátására.⁵⁹ Ebből az következik, hogy a lengyel jog e rendelkezései alapján a lengyel

⁵⁴ Például annak érdekében, hogy megszüntessék a felfüggesztését.

⁵⁵ Ahogyan azt a lengyel kormány és a Bizottság észrevételeiben jelezte, erre vonatkozó uniós szabályok hiányában a tagállamok feladata annak meghatározása, hogy a bírák egyes cselekményei fegyelmi vagy büntetőjogi jellegűek-e. Az uniós joggal tehát főszabály szerint nem ellentétes a Lengyel Köztársaság alkotmánya 181. cikkéhez hasonló olyan rendelkezés, amely a bíró büntetőeljárás alóli mentességhez való jogának felfüggesztését és törvény által létrehozott bíróság általi őrizetbe vételét irányozza elő. Lásd a C-615/20. sz. ügyben feltett második kérdést.

⁵⁶ 2021. május 18-i Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 és C-397/19, EU:C:2021:393, 210–213. pont). Lásd a C-615/20. sz. ügyben feltett második kérdés a. pontját.

⁵⁷ Lásd e tekintetben: 2021. március 2-i A. B. és társai (A legfelsőbb bíróság bírájának kinevezése – Jogorvoslat) ítélet (C-824/18, EU:C:2021:153, 112. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁵⁸ A bírákkal vagy bírósági titkárokkal szembeni büntetőeljárás megindításának vagy előzetes letartóztatásuknak az engedélyezésével, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíraira vonatkozó munka- és társadalombiztosítási jogi szabályozásával, valamint e bírák kötelező nyugdíjazásával kapcsolatban.

⁵⁹ Lásd még: 2021. július 14-i végzés (81. pont).

bíróságok uniós jog alkalmazásáról vagy értelmezéséről döntő bíráival szemben hozott intézkedéseket olyan szervnek kell felülvizsgálnia, amely az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szerint maga is megfelel a hatékony bírói jogvédelem követelményeinek.⁶⁰ Mivel a fegyelmi tanács hatáskörrel rendelkezett a lengyel jog fent említett rendelkezéseinek alkalmazására, annak elkerülése érdekében, hogy az általa ennek alapján hozott intézkedéseket a bírósági határozatok tartalmának politikai ellenőrzését szolgáló rendszerként használják fel, minden szükséges garanciát biztosítani kell függetlensége, pártatlansága és törvény általi megelőző létrehozása tekintetében. A Bíróság az A. K. ítéletében⁶¹ korábban felhozott tényezőkre nagymértékben támaszkodva a bírókra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerről szóló ítéletében – az annak 89–110. pontjában szereplő megfontolásokra hivatkozással – határozottan megállapította, hogy a fegyelmi tanács nem felel meg a függetlenség és pártatlanság EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szerinti követelményének. A Bíróság többek között arra hivatkozott, hogy az egyes fegyelmi ügyek elbírálására kizárólagos hatáskörrel rendelkező fegyelmi tanács előzmények nélkül történő létrehozása egybeesett a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírójának elmozdíthatatlanságát és függetlenségét aláásó nemzeti szabályozás elfogadásával. A Bíróság az ítéletben megállapította, hogy a fegyelmi tanács a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) többi tanácsához képest az említett bíróságon belül különösen nagymértékű szervezeti, működési és pénzügyi autonómiával rendelkezik. A fegyelmi tanács bírójának illetménye is mintegy 40%-kal meghaladta a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) többi tanácsához beosztott bírák illetményét, anélkül, hogy e kedvezményes bánásmód objektív indoklácson alapult volna.

67. A fegyelmi tanácsnak a létrehozásakor kizárólag a köztársasági elnök által a KRS javaslatára alapján kinevezett új bírákból kellett állnia.⁶² A KRS-t átfogóan átalakították.⁶³ A Bíróság szerint e változtatások megteremtették annak, a korábban alkalmazott kiválasztási eljárásból hiányzó kockázatát, hogy a törvényhozó hatalom és a végrehajtó hatalom nagyobb befolyást gyakorol a KRS-re, és aláassa e szerv függetlenségét. Az újonnan létrehozott KRS-t egyébként úgy hozták létre, hogy az addig e testületet alkotó tagok megbízatásának négyéves időszakát lecsökkentették. A Bíróság azt is megállapította, hogy a KRS szabályozási reformját a legfelsőbb bíróságról szóló – a legfelsőbb bíróság széles körű reformját⁶⁴ megvalósító – új törvény⁶⁵ hatálybalépésével egyidejűleg hajtották végre.

68. A Bíróság szerint mindezek jogos kétségeket ébresztettek a jogalanyokban a fegyelmi tanács külső tényezők, különösen a jogalkotó és végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett hatásai általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét

⁶⁰ Lásd analógia útján: a bírókra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerről szóló ítélet (80. és 83. pont).

⁶¹ Lásd a C-615/20. sz. ügyben feltett első kérdés a) pontját és harmadik kérdés d) pontját.

⁶² Ezáltal kizárva a Sąd Najwyżsyzyn (legfelsőbb bíróság) már szolgálatot teljesítő bírák e tanácsba történő áthelyezésének lehetőségét, noha az ilyen áthelyezés elvileg főszabály szerint megengedett volt.

⁶³ Az új összetételű KRS 25 tagja közül huszonhármát a lengyel végrehajtó vagy törvényhozó hatalom, illetve ezek tagjai neveztek ki. Korábban a bírák a KRS 15 tagját saját maguk közül választották.

⁶⁴ Amely közelebbről magában foglalta két új tanácsnak – köztük a fegyelmi tanácsnak – e bíróságon belüli létrehozását, valamint a Sąd Najwyżsyzyn (legfelsőbb bíróság) bírái nyugdíjkorhatárának leszállítására irányuló mechanizmus bevezetését és annak alkalmazását e bíróság hivatalban lévő bíráira. A KRS egyes tagjai megbízatásának idő előtti megszűnése és a testület átszervezése olyan körülmények között történt, hogy várható volt, hogy a Sąd Najwyżsyzyn (legfelsőbb bíróság), különösen annak fegyelmi tanácsában számos hely megüresedik.

⁶⁵ A 2017. december 8-i ustawa o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény; Dz. U. 2018., 5. tétel) Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej 2019. évi közzétett (825. tétel), egységes szerkezetbe foglalt változata.

illetően. Ezek a tényezők a fegyelmi tanács függetlensége vagy pártatlansága látszatának a hiányához vezethettek, ezáltal sérthették azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak keltenie kell.⁶⁶

69. A fegyelmi tanács bírái kinevezési eljárásának és a fegyelmi tanács működési feltételeinek átfogó értékelése nem oszlatja el a fegyelmi tanács tagjaira történő külső nyomásgyakorlás lehetőségével kapcsolatos észszerű kétségeket.⁶⁷ A jelen indítvány szerkesztésének idején továbbra is fennállnak a bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerről szóló ítéletben és az A. K. ítéletben ismertetett, a fegyelmi tanács függetlenségével és pártatlanságával kapcsolatos jogos kétségek. Ezek a kétségek nem csak a bírák lengyelországi fegyelmi felelősségi rendszerét, hanem a bírák és bírósági titkárok büntetőjogi felelősségre vonásának, őrizetbe vételének és felfüggesztésének engedélyezésére, valamint illetményük kötelező csökkentésére vonatkozó szabályokat is sértik.

70. A kérdést előterjesztő bíróság a lengyel igazságügyi miniszter és az ügyészség, a lengyel igazságügyi miniszter és a KRS, valamint a KRS és a fegyelmi tanács közötti kapcsolatokat is ismertette.⁶⁸ E tekintetben kétségei vannak afelől, hogy a fegyelmi tanács az előtte folyó eljárásban részt vevő felekkel szemben harmadik félként jár-e el.⁶⁹

71. Jól ismert, hogy a bíróságok függetlensége két szempontot foglal magában. Az első – külső – szempont azt követeli meg, hogy a bíróság autonóm módon gyakorolja feladatkörét anélkül, hogy bármilyen hierarchikus kapcsolatban lenne, vagy bárkinek alá lenne rendelve, és anélkül, hogy bárhonnán utasításokat kapna, így védett az olyan külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai határozathozatalának függetlenségét, és határozataikat befolyásolhatja. A második – belső – szempont a pártatlanság fogalmával áll összefüggésben. Arra vonatkozik, hogy a bíróságoknak egyenlő távolságot kell tartaniuk a jogvitában részt vevő felektől, illetve e felek érdekeitől. A bíróságoknak objektíveknek kell lenniük, és a jogvita megoldása során a jogszabály szigorú alkalmazásán kívül semmilyen más érdek nem érvényesülhet.⁷⁰

72. A kérdést előterjesztő bíróság kétségei a független bíróság fogalmának második szempontjával, valamint azzal a vélekedéssel kapcsolatosak, hogy a fegyelmi tanács a bírák büntetőjogi felelősségre vonására és felfüggesztésre vonatkozó engedélyek elbírálása során nem független és nem pártatlan. A lengyel igazságügyi miniszter, az ügyészség,⁷¹ a KRS és a fegyelmi tanács közötti – a jelen indítvány 28. és 29. pontjában felvázolt⁷² – közvetlen és közvetett intézményi kapcsolatok növelik annak a már így is jelentős kockázatát – amit a kérdést előterjesztő bíróság feladata ellenőrizni –, hogy a fegyelmi tanács nem minősül az e kérdésekben történő határozathozatala során teljes mértékben semleges bírónak. Ezek a kapcsolatok még jobban alááshatják azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak keltenie kell.

⁶⁶ A Bíróság azt is megállapította, hogy a szabályozás ilyen irányú változása csorbitja a jogállamiság értékének védelmét. 2021. július 15-i Bizottság kontra Lengyelország (Fegyelmi felelősségi rendszer) ítélet (C-791/19, EU:C:2021:59, 112. pont).

⁶⁷ Lásd a C-204/21. sz. ügyre vonatkozó indítványom 212. pontját.

⁶⁸ Lásd: a jelen indítvány 28. és 29. pontját. Lásd a C-615/20. sz. ügyben feltett harmadik kérdés e. pontját. A Bíróság megállapította, hogy a KRS-nek a fegyelmi tanács bírái kinevezésének folyamatában betöltött szerepe meghatározónak bizonyul, és hogy a politikai hatóságoktól való függetlensége megkérdőjelezhető, ami jogos kétségeket ébreszt e tanács függetlenségét és pártatlanságát illetően. A bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerről szóló ítélet, 101. és 108. pont).

⁶⁹ Lásd a C-615/20. sz. ügyben feltett harmadik kérdés f) pontját.

⁷⁰ A. K. és társai ítélet (120–122. pont).

⁷¹ Lásd a jelen indítvány 28. pontját. Párhuzam vonható a német igazságügyi miniszter által ügyészség konkrét ügyben történő utasításának kockázatát illetően a kettejük közötti kapcsolatokra vonatkozó, 2019. május 27-i OG (Lübecki ügyészség) és PI (Zwickauai ügyészség) ítélettel (C-508/18, EU:C:2019:456, 73–90. pont).

⁷² Azokkal a tényezőkkel együtt, amelyekre a Bíróság a bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerről szóló ítéletében utalt.

73. Ennélfogva azt javaslom a Bíróságnak, hogy azt a választ adja, hogy a Charta 47. cikke tükrében értelmezett EUSZ 2. cikk és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése alkalmazható azokra az ügyekre, amelyekben a bíróság a nemzeti jognak megfelelően többek között a bírák és bírósági titkárok büntetőjogi felelősségre vonását, őrizetbe vételét és felfüggesztését, valamint illetményük ebből következő csökkentését engedélyezi. Az uniós jog e rendelkezéseivel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a bírák vagy bírósági titkárok büntetőjogi felelősségre vonásának, őrizetbe vételének és felfüggesztésének, valamint díjazásuk ebből következő csökkentésének engedélyezésére olyan bíróság számára biztosít hatáskört, amely nem felel meg a függetlenség, a pártatlanság vagy a törvény általi megelőző létrehozás követelményeinek.

3. A C-671/20. sz. ügyben feltett második kérdés

74. A kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megállapítani, hogy ellentétes-e az uniós joggal, különösen az EUSZ 2. cikkel és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 42. cikke 1. és 2. §-ához, valamint 107. cikke 1. §-ának 3) pontjához hasonló olyan nemzeti rendelkezés, amely egyrészt megtiltja a nemzeti bíróság számára, hogy – annak ellenőrzése során, hogy e bíróság a törvény által megelőzően létrehozott bíróságnak minősül-e – vizsgálja a fegyelmi tanács bírák büntetőjogi felelősségre vonását, őrizetbe vételét és felfüggesztését engedélyező határozatának jogszerűségét és kötelező erejét, másrészt pedig e vizsgálat elvégzését fegyelmi vétségként kezeli. A kérdést előterjesztő bíróság arra is választ kíván kapni, hogy ellentétes-e az uniós jog e rendelkezéseivel a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) azon ítélkezési gyakorlata, amely megtiltja a bírák köztársasági elnök általi kinevezéséről szóló aktus és a KRS által e kinevezési eljárás során hozott aktusok bírósági felülvizsgálatát.

75. A független, pártatlan és a törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz való jogból az következik, hogy minden jogalanynak biztosítani kell a lehetőséget arra, hogy erre a jogra hivatkozzon.⁷³ Amennyiben a független és pártatlan bíróság létezése olyan okból vitatott, amely nem tűnik nyilvánvalóan megalapozatlannak,⁷⁴ minden egyes bíróság⁷⁵ köteles megvizsgálni, hogy összetétele szempontjából ilyen bíróságnak minősül-e. Ez annak a bizalomnak a fenntartásához szükséges, amelyet egy demokratikus társadalomban a bíróságoknak a határozataikkal érintett jogalanyokban kell kelteniük. Az ilyen vizsgálat olyan lényeges eljárási követelménynek minősül, amelynek betartása közrendi jellegű kérdés, és azt a felek kérelmére vagy hivatalból kell vizsgálni.⁷⁶ Az EUSZ 2. cikk és EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése, valamint a Simpson ítéletben rögzített követelmények transzverzális jellegűek. Minden olyan esetben alkalmazandók, amelyben valamely bíróságnak „az uniós jog által szabályozott területeken” felmerülő ügyekben kell határozatot hoznia.⁷⁷

⁷³ Simpson ítélet (55. pont).

⁷⁴ 2008. július 1-jei Chronopost kontra UFX és társai ítélet (C-341/06 P és C-342/06 P, EU:C:2008:375, 46. pont).

⁷⁵ Lásd: Simpson ítélet (57. pont); 2022. március 24-i Wagenknecht kontra Bizottság ítélet (C-130/21 P, EU:C:2022:226, 15. pont) a Bírósággal és a Törvényszékkel kapcsolatban. Lásd: 2021. október 6-i W. Z. (A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés) ítélet (C-487/19, EU:C:2021:798, 126–131. pont) a tagállamok bíróságai tekintetében.

⁷⁶ Lásd: Simpson ítélet (55. és 57. pont); 2008. július 1-jei Chronopost kontra UFX és társai ítélet (C-341/06 P and C-342/06 P, EU:C:2008:375, 46. pont).

⁷⁷ 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juizes Portugueses ítélet (C-64/16, EU:C:2018:117, 29., 36. és 37. pont).

76. A lengyel kormány álláspontja szerint sem az A. K. ítélet, sem az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amelynek értelmében a fegyelmi tanács nem független és pártatlan, törvény által megelőzően létrehozott bíróság, nem kérdőjelezheti meg az e tanács bírának a köztársasági elnök általi kinevezéséről szóló aktust.

77. A rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 42a. cikke 1. és 2. §-ának a jelen indítvány 11. pontjában ismertetett szövege első ránézésre nem korlátozódik annak megakadályozására, hogy a bíróság hatáskörrel rendelkezzen a bírónak a köztársasági elnök általi kinevezéséről szóló aktus *erga omnes* megsemmisítésére. Ehelyett egyértelműen megakadályozza az összes lengyel bíróságot abban, hogy – akár hivatalból, akár valamelyik fél kérelmére – bármilyen körülmények között és bármilyen okból felvesse vagy megvizsgálja azt a kérdést, hogy egy bíróság megfelel-e a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság előtti hatékony jogorvoslatihoz való alapvető jog követelményének, vagy hogy a bíró jogszerűen lett-e kinevezve, illetve hogy elláthatja-e a bírói feladatokat, függetlenül az állítólagos jogellenesség, a megtámadott jogi aktus vagy eljárás, illetve a rendelkezésre álló jogorvoslat jellegétől. Álláspontom szerint a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény rendelkezéseinek megfogalmazása annyira tág, hogy megakadályozza a nemzeti bíróságot bármely bíróság összetételére vonatkozó kérdéseknek a Bíróság ítélkezési gyakorlatának⁷⁸ megfelelő vizsgálatában.

78. A rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 107. cikke 1. §-ának 3) pontja nyilvánvalóan megerősíti a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 42a. cikkének 1. és 2. §-ában foglalt tilalmakat. A rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 107. cikke 1. §-ának 3) pontja nyilvánvalóan kiterjed a bíró kinevezéséhez vezető eljárás bármely szempontjának – többek között a bíróság törvény általi megelőző létrehozására vonatkozó követelmény tiszteletben tartásának – megtámadására irányuló minden kísérletre.⁷⁹ Mivel a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 42a. cikkének 1. és 2. §-a, valamint 107. cikke 1. §-ának 3) bekezdése tiltja e bíróságok számára annak vizsgálatát, hogy megfelelnek-e – a Simpson ítéletben követett értelmezés szerint – a Charta 47. cikke tükrében értelmezett EUSZ 2. cikknek és EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének, az uniós jog rendelkezéseivel ellentétesek a nemzeti jog ilyen rendelkezései.

79. Ami a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) ítélkezési gyakorlatát⁸⁰ illeti, bár a Bíróság elismeri⁸¹, hogy önmagában nem okoz problémát az, hogy a köztársasági elnöknek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírái kinevezésére vonatkozó határozatai ellen a lengyel jog alapján nem indítható bírósági felülvizsgálat,⁸² több alkalommal is úgy határozott, hogy a KRS bírák kinevezésére irányuló javaslatának hatékony bírósági felülvizsgálata – amely kiterjed legalább a hatáskör túllépésének, vagy az azzal való visszaélésnek, a téves jogalkalmazásnak vagy a

⁷⁸ A Simpson ítélet (55. pont).

⁷⁹ 2021. március 2-i A. B. és társai (A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat) ítélet (C-824/18, EU:C:2021:153, 128. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Így például azt lehet állítani, hogy fegyelmi vétségnek minősül a KRS bíró kinevezéséhez vezető eljárásban betöltött szerepének a vizsgálata.

⁸⁰ A 2020. március 4-i (P 22/19 ügy) (Dz. U. 2020., 413. tétel) Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) ítéletében (P 22/19) megállapította, hogy a nemzeti jog azon rendelkezései, amelyek lehetővé teszik valamely bírónak – a KRS javaslata alapján a köztársasági elnök általi hibás kinevezése miatt – az ügyből való kizárására vonatkozó indítvány megtételét, összeegyeztethetetlenek a köztársaság alkotmánya 144. cikke 3. §-ának 17) pontjával összefüggésben értelmezett 179. cikkével.

⁸¹ A. K. ítélet (145. pont).

⁸² A Bíróság a 2021. március 2-i A. B. és társai (A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat) ítéletének (C-824/18, EU:C:2021:153) 129. pontjában megállapítja, hogy „előfordulhat, hogy a bírósági jogorvoslat lehetőségének a nemzeti legfelsőbb bíróság bírói álláshelyeire történő kinevezésre irányuló eljárás kontextusában fennálló esetleges hiánya bizonyos esetekben nem bizonyul problematikusnak az uniós jogból, és konkrétan az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő követelmények tekintetében”.

nyilvánvaló értékelési hibának a hiányát érintő vizsgálatra – szükséges, amennyiben a jogalanyokban rendszerszintű kételyek vetődnek fel az ezen eljárásban kinevezett bírák függetlenségét és pártatlanságát illetően.⁸³ Ezenfelül a Bíróság a bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerről szóló ítélet 104–107. pontjában – a KRS-nek a fegyelmi tanács tagjainak kinevezésében játszott fontos szerepét is beleértve – több olyan tényezőt ismertetett, amely a jogalanyokban jogos kétségeket ébresztett e testület függetlenségével és pártatlanságával kapcsolatban. Az említett ítélkezési gyakorlatból⁸⁴ egyértelműen kitűnik, hogy a KRS bírák kinevezésére vonatkozó javaslatok bírósági felülvizsgálat tárgyát képezik, amelynek hiányában a fegyelmi tanács nem tekinthető a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak, és nem felel meg többek között az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében foglalt követelményeknek.⁸⁵ Ez az ítélkezési gyakorlat valamennyi lengyel bíróságra, többek között a Trybunał Konstytucyjnyra (alkotmánybíróság) nézve is kötelező erővel bír. A Bíróság a Grossmania ítéletében megállapította, hogy az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdése értelmében, ha megállapítja, hogy egy tagállam nem teljesítette a Szerződésekben eredő valamely kötelezettségét, az adott államnak meg kell tennie a Bíróság ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, amely ítélet ítélte dolognak minősül azon ténybeli és jogi kérdések vonatkozásában, amelyeket a szóban forgó bírósági határozat ténylegesen vagy szükségszerűen eldöntött. Az uniós jog rendelkezéseinek érvényesülési körét vizsgáló nemzeti bíróság a Bíróság ítéletéhez kapcsolódó jogerő értelmében köteles figyelembe venni az ezen ítéletben rögzített jogi szempontokat. A nemzeti bíróság a Bíróság kötelezettségszegést megállapító ítéletében foglaltak megfelelő nemzeti hatóságok általi teljesítésének elmaradása ellenére is köteles megtenni minden intézkedést annak érdekében, hogy elősegítse az uniós jog teljes körű érvényesülését, összhangban a kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglaltakkal.⁸⁶

80. Az EUMSZ 267. cikk értelmében a Bíróság jelen ügyben meghozandó ítélete a kérdést előterjesztő bíróság előtti jogvita elbírálásánál e bíróságra nézve kötelező erejű az uniós jog értelmezését illetően. A kérdést előterjesztő bíróságnak ezért szükség esetén figyelmen kívül kell hagynia a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) megállapításait, ha úgy ítéli meg, hogy a Bíróság ítéletére figyelemmel azok összeegyeztethetetlenek az uniós joggal, és szükség esetén meg kell tagadnia az őt arra kötelező nemzeti szabály⁸⁷ alkalmazásától, hogy feleljen meg a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) határozatainak.⁸⁸

81. Ennélfogva azt javaslom a Bíróságnak, hogy azt a választ adja, hogy a Charta 47. cikke tükrében értelmezett EUSZ 2. cikkel és EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével ellentétes a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 42. cikke 1. és 2. §-ához és 107. cikke 1. §-ának 3) pontjához hasonló olyan nemzeti rendelkezés, amely egyrészt megtiltja a nemzeti bíróság számára, hogy – annak ellenőrzése során, hogy e bíróság a törvény által

⁸³ 2021. március 2-i A. B. és társai (A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat) ítélet (C-824/18, EU:C:2021:153, 128–136. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁸⁴ A. K. és társai ítélet; lásd még: 2021. március 2-i A. B. és társai (A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat) ítélet (C-824/18, EU:C:2021:153); a bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerről szóló ítélet).

⁸⁵ A bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerről szóló ítélet (C-791/19, EU:C:2021:596) tárgyát a fegyelmi tanácsnak a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság és a rendes bíróságok bíráival kapcsolatos fegyelmi ügyek elbírálására vonatkozó hatásköre képezi. Ahogyan azt a jelen indítvány 69 pontjában és a C-204/21. sz., Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ügyre vonatkozó indítványom 212. pontjában is jelzem, az említett ítélkezési gyakorlatban szereplő érvelés a fegyelmi tanácsnak a bírák és bírósági titkárok büntetőjogi felelősségre vonásának, őrizetbe vételének és felfüggesztésének, valamint illetményük csökkentésének engedélyezésére vonatkozó hatáskörére is alkalmazandó.

⁸⁶ A 2022. március 10-i Grossmania ítélet (C-177/20, EU:C:2022:175, 35., 36. és 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁸⁷ Lásd analógia útján: 2022. február 22-i RS (Alkotmánybíróság határozatainak joghatásai) ítélet (C-430/21, EU:C:2022:99, 73–75. pont). Lásd még: 2021. március 2-i A. B. és társai (A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat) ítélet (C-824/18, EU:C:2021:153, 146. pont); 2021. május 18-i Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 és C-397/19, EU:C:2021:393, 250. pont).

⁸⁸ Lásd a Lengyel Köztársaság alkotmánya 190. cikkének 1. §-át.

megelőzően létrehozott bíróságnak minősül-e – vizsgálja a fegyelmi tanács bírák büntetőjogi felelősségre vonását, őrizetbe vételét és felfüggesztését engedélyező határozatának jogszerűségét és kötelező erejét, másrészt pedig e vizsgálat elvégzését fegyelmi vétségként kezeli.

4. A C-615/20. sz. ügyben feltett negyedik kérdés, valamint a C-671/20. sz. ügyben feltett első, harmadik és negyedik kérdés

82. A kérdést előterjesztő bíróság a C-671/20. sz. ügyben feltett negyedik kérdésében azt állítja, hogy a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) nem biztosít hatékony bírói jogvédelmet, azonban nem részletezi kellőképpen – a Bíróság eljárási szabályzatának 94. cikkében foglaltaknak megfelelően – az ezen álláspontját alátámasztó indokokat. Ebből az következik, hogy a Bíróság nincs abban a helyzetben, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak segítséget nyújtson annak értékelésében, megfelel-e a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) többek között az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének. Ennek megfelelően azt javaslom a Bíróságnak, hogy amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság a C-671/20. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdéssel ennek értékelését kéri, azt a választ adja, hogy a szóban forgó kérdés elfogadhatatlan.

83. A kérdést előterjesztő bíróság a C-615/20. sz. ügyben feltett negyedik kérdésével, valamint a C-671/20. sz. ügyben feltett első és harmadik kérdésével lényegében arról kíván meggyőződni, milyen következményekkel jár annak megállapítása, hogy a fegyelmi tanács nem tartotta tiszteletben többek között az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének a Charta 47. cikke tükrében értelmezett második albekezdését a bírák és bírósági titkárok büntetőjogi felelősségre vonásának, őrizetbe vételének, felfüggesztésének és illetményük csökkentésének engedélyezésére vonatkozó hatáskörét illetően. A kérdést előterjesztő bíróság különösen arra kíván választ kapni, hogy ellentétesek-e az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével, valamint az uniós jog elsőbbségének, a lojális együttműködésnek és a jogbiztonságnak az elvével a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 41b. cikkének 1. és 3. §-ához hasonló olyan nemzeti rendelkezések, amelyek lehetővé teszik a bíróság összetételének a fegyelmi tanács bíró büntetőjogi felelősségre vonását, őrizetbe vételét, felfüggesztését és illetményének csökkentését engedélyező határozata alapján történő módosítását. A kérdést előterjesztő bíróság arra is választ kíván kapni, hogy az EUSZ 2. cikk, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése, valamint az uniós jog elsőbbségének, a lojális együttműködésnek és a jogbiztonságnak az elve megköveteli-e, hogy minden állami szerv – köztük a kérdést előterjesztő bíróság is – figyelmen kívül hagyja a fegyelmi tanács határozatait, így lehetővé tegye, hogy részt vegyen a szóban forgó bíróság ítélkező testületében az a bíró, akinek a büntetőjogi felelősségre vonás alóli mentességét felfüggesztették, és akit felfüggesztettek tisztségének gyakorlásából.⁸⁹ Végül arra kíván választ kapni, hogy dönthet-e a felfüggesztett bíró helyébe lépő bíró az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekben.⁹⁰

84. A jelen indítvány 66–69. pontjában kifejtem, hogy a fegyelmi tanács az I. T. bíróra vonatkozó határozat elfogadásakor miért nem minősült törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak, így miért nem felelt meg az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése Charta 47. cikke

⁸⁹ Lásd a C-615/20. sz. ügyben feltett negyedik kérdés a) és b) pontját, valamint a C-671/20. sz. ügyben feltett harmadik kérdés a) pontját.

⁹⁰ Lásd a C-671/20. sz. ügyben feltett harmadik kérdés b) pontját. YP úgy véli, hogy a bíró büntetőjogi felelősségre vonására vonatkozó engedélyt kizárólag független és pártatlan bíróság adhatja meg az ügy méltányos és átlátható vizsgálatát követően. Mivel a fegyelmi tanács e követelmények egyikének sem felelt meg, a határozata semmis. A lengyel kormány álláspontja szerint I. T. bíró felfüggesztése érvényes, ezért a büntetőeljárásban való részvétele sértené a feleknek a törvény által megelőzően létrehozott független bírósághoz való jogát.

tükrében értelmezett második albekezdésének.⁹¹ E rendelkezések megsértése különösen súlyos, mivel a fegyelmi tanács bírái kinevezési eljárásának és a fegyelmi tanács működési feltételeinek átfogó értékelése nem oszlatja el a fegyelmi tanácsba kinevezett bírákra történő külső nyomásgyakorlás lehetőségével kapcsolatos észszerű kétségeket. Álláspontom szerint ez a bizonytalanság aláasta az említett tanács integritását és az általa elfogadott valamennyi aktust, beleértve az I. T. bíróra vonatkozó határozatot is.

85. Az uniós jog elsőbbségének elve arra kötelezi a tagállamok valamennyi szervét, hogy biztosítsák az uniós jogi rendelkezések teljes érvényesülését. A tagállamok joga így nem befolyásolhatja a különböző rendelkezéseknek az említett államok területére nézve elismert hatását. A nemzeti bíróságnak – hatásköre keretében – kötelessége, hogy mellőzze a nemzeti jog mindazon rendelkezéseinek alkalmazását, amelyek ellentétesek az uniós jognak az EUMSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséhez hasonlóan közvetlen hatállyal bíró rendelkezésével.⁹² Ezenfelül az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése szerinti lojális együttműködés elve értelmében a tagállamok kötelesek az uniós jog megsértéséből eredő jogellenes következményeket megszüntetni.⁹³ Az uniós jog elsőbbségének elve alapján a fegyelmi tanács határozata semmis.⁹⁴

86. A fegyelmi tanács 2022. június 9-i törvénnyel történő megszüntetése nem jár azzal a következménnyel, hogy annak határozatai semmisnek minősüljenek. A nemzeti jog értelmében I. T. bíró felfüggesztése és illetményének csökkentése továbbra is érvényben marad. A helyzet orvoslása érdekében az újonnan létrehozott szakmai felelősségi tanácsnál kell a fegyelmi tanács határozatának megtámadására irányuló indítványt benyújtania. A lengyel kormánynak⁹⁵ annak biztosítása mellett, hogy a fegyelmi tanács hatáskörét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság gyakorolja, haladéktalanul érvénytelenítenie kell⁹⁶ az említett tanács által hozott határozatok joghatásait.⁹⁷ Az uniós jog azonnali és hatékony alkalmazása nem tehető függővé keresetnek a szakmai felelősségi tanácsnál történő előterjesztésétől. Ellenkező esetben az uniós jog tényleges érvényesülése kétféleképpen is sérülne. Egyrészt a felek kezdeményezésétől függene, hogy új eljárást indítanak-e. Másrészt, a fegyelmi tanács határozatai az említett eljárások befejezéséig hatályban maradnának.

87. Ahogyan azt a jelen indítvány 62. és 64. pontjában is jelzem, úgy tűnik a fegyelmi tanács határozata a lengyel jog értelmében nem rendelkezik jogerővel. Ebből az következik, hogy nem vonatkozik rá a Bíróság jogerővel kapcsolatos ítélkezési gyakorlata.⁹⁸ Az említett ítélkezési

⁹¹ Függetlenül az általa állítása szerint gyakorolt hatáskör jellegétől.

⁹² Mivel a Bíróság meglévő ítélkezési gyakorlata – különösen a bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerről szóló ítéletében – egyértelmű választ ad arra a kérdésre, hogy a fegyelmi tanács megfelel-e az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének, a nemzeti bíróság köteles a hatáskörén belül mindent megtenni annak érdekében, hogy biztosítsa ezen értelmezés alkalmazását. Lásd e tekintetben: 2022. március 10-i Grossmania ítélet (C-177/20, EU:C:2022:175, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁹³ 2022. március 10-i Grossmania ítélet (C-177/20, EU:C:2022:175, 63. pont).

⁹⁴ Lásd analógia útján: 2021. október 6-i W. Ž. (A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés) ítélet (C-487/19, EU:C:2021:798, 152–155. pont).

⁹⁵ És az ezen államhoz tartozó minden szervnek, köztük a kérdést előterjesztő bíróságnak is.

⁹⁶ Lásd analógia útján: 1978. március 9-i Simmenthal ítélet (106/77, EU:C:1978:49, 23. pont), amelyben a Bíróság többek között megállapítja, hogy az uniós jog e követelményeivel összeegyeztethetetlen lenne valamely nemzeti jogrendszer minden olyan rendelkezése, illetve minden olyan jogalkotási, közigazgatási, vagy bírósági gyakorlat, amely csökkentené az uniós jog hatékonyságát azáltal, hogy megfosztja az uniós jog alkalmazására hatáskörrel rendelkező bíróságot azon jogtól, hogy már az alkalmazás időpontjában minden szükséges lépést megtehesse annak érdekében, hogy az uniós normák teljes hatékonyságának esetleges akadályát képező nemzeti jogszabályi rendelkezéseket félretegye. Lásd még: 2010. június 22-i Melki és Abdeli ítélet (C-188/10 és C-189/10, EU:C:2010:363, 43. és 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁹⁷ Lásd: 1991. november 19-i Francovich és társai egyesített ítélet (C-6/90 és C-9/90, EU:C:1991:428, 36. pont).

⁹⁸ Lásd: 2020. április 2-i CRPNPAC és Vueling Airlines ítélet (C-370/17 és C-37/18, EU:C:2020:260, 88. és 89. pont); 2020. szeptember 17-i Rosneft és társai kontra Tanács ítélet (C-732/18 P, nem tették közzé, EU:C:2020:727, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

gyakorlatból⁹⁹ kitűnik, hogy mivel a fegyelmi tanács határozatát olyan szerv hozta, amely nem minősül törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak, a jogbiztonság elve vagy az állítólagos jogerő nem képezi akadályát annak, hogy a jogalkotó vagy a bíróság semmisnek tekintse ezen uniós jogsértés jogellenes következményeit.¹⁰⁰

88. Ennélfogva azt tanácsolom, hogy a Bíróság azt a választ adja, hogy minden állami szerv, köztük a kérdést előterjesztő bíróság – amelyhez I. T. bíró is tartozik¹⁰¹ –, valamint a nemzeti bíróságok kijelölésére és összetételének módosítására hatáskörrel rendelkező szervek¹⁰² kötelesek figyelmen kívül hagyni a fegyelmi tanács határozatát, és lehetővé tenni I. T. bíró számára, hogy a kérdést előterjesztő bíróság ítélkező testületének tagja legyen.¹⁰³

89. Ezek az észrevételek azon a feltételezésen alapulnak, hogy az ügyre nem jelöltek ki egy másik olyan ítélkező testületet, amely törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak minősül. Habár az uniós jog tényleges érvényesülését kétségtelenül támogatná a fegyelmi tanács határozata minden káros joghatásának kiküszöbölése, köztük az I. T. bíróra kijelölt ügyekben a kijelölést módosító határozatok *ex nunc* megsemmisítése, ez a megközelítés – amely megkövetelné, hogy az e bírónak korábban kiosztott valamennyi ügyet újból megnyissák és/vagy újratárgyalják – nem venné figyelembe a peres felek jogbiztonsághoz¹⁰⁴ és a Charta 47. cikke szerinti, észszerű időn belüli tárgyaláshoz való jogát.

90. Ebből az következik, hogy a C-615/20. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem szempontjából I. T. bíró továbbra is az alapügyben eljáró ítélkező testület tagja. A fegyelmi tanács öt felfüggesztő 2020. november 18-i határozatát a C-615/20. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel egy napon fogadták el, aminek következtében a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárást felfüggesztették. A Bíróság rendelkezésére álló iratokból egyértelműen kitűnik, hogy az I. T. bíró felfüggesztése ellenére a C-615/20. sz. ügy alapjául szolgáló eljárásban nem módosították a kijelölést.¹⁰⁵ A C-671/20. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául szolgáló ügyre a kérdést előterjesztő bíróság egy másik ítélkező testületét jelölék ki. A Bíróság rendelkezésére álló iratokban semmi nem utal arra, hogy ez az ítélkező testület ne minősülne törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak. Ebben az esetben az említett eljárások folytatódhatnak az új ítélkező testület előtt.¹⁰⁶

⁹⁹ Lásd analógia útján: 2021. október 6-i W. Ž. (A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés) ítélet (C-487/19, EU:C:2021:798, 160. pont).

¹⁰⁰ Ez nem jelenti azt, hogy azokat a bírakat, akikkel szemben például a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 80. cikke alapján eljárás indult a fegyelmi tanácsnál, ne lehetne e rendelkezés alapján további eljárás alá vonni törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság előtt. Az illetékes állami hatóságok feladata az, hogy adott esetben (újra)kezdmenyizzék az ilyen eljárást a szóban forgó bírakkal szemben.

¹⁰¹ Amennyiben nem lehetne létrehozni a kérdést előterjesztő bíróság olyan ítélkező testületét, amelynek I. T. bíró is tagja, a bíróságok nem tudnák megvizsgálni, hogy törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságoknak minősülnek-e, így nem lehetne teljesíteni a Simpson ítéletet (55. és 57. pont).

¹⁰² Különösen a bíróság elnöke. Lásd a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 41b. cikkének 1. és 3. §-át.

¹⁰³ Ez nem érinti a bíró kártérítési kereset indításához való jogát. Úgy tűnik, hogy a lengyel jog bizonyos esetekben rendelkezik a felfüggesztett bírák kártérítéséről: a rendes bíróságok szervezetéről szóló módosított törvény 129. cikke.

¹⁰⁴ Tekintettel arra, hogy I. T. bíró 2020. november 18-i felfüggesztése óta jelentős idő telt el, az eredetileg a hatáskörébe utalt ügyek közül több ügyben már döntést hozhattak.

¹⁰⁵ Lásd a regionális ügyészség észrevételeinek 4. pontját.

¹⁰⁶ Tisztában vagyok azzal, hogy a fegyelmi tanács 2020. november 18-i határozata és a C-671/20. sz. ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek 2020. december 9-én történő előterjesztése – így az alapeljárás felfüggesztése – között eltelt idő rövid, és hogy az említett ügyben az alapeljárás időközben nem feltétlenül haladt előre. Ez a megfontolás nem változtat az álláspontomon. A jogbiztonságnak és az egyértelmű, absztrakt és minden ügyben alkalmazandó álláspontnak ilyen kérdésekben elsőbbséget kell élveznie az egyedi ügyekben felmerülő célszerűségi igényekhez képest.

91. Ennek megfelelően azt javaslom a Bíróságnak, hogy azt a választ adja, hogy az EUSZ 2. cikk és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése, valamint az uniós jog elsőbbségének, a lojális együttműködésnek és a jogbiztonságnak az elve megköveteli, hogy valamennyi állami szerv – köztük a kérdést előterjesztő bíróság is – helyezze hatályon kívül a fegyelmi tanács határozatainak, következésképpen a 2020. november 18-i határozatának jogellenes következményeit, és így tegye lehetővé, hogy a felfüggesztett bíró e bíróság tagja legyen, kivéve azokban az ügyekben, amelyekre egy másik, törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak minősülő ítélkező testületet jelöltek ki.

VI. Véggövetkeztetés

92. A fenti megfontolások tükrében azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) által feltett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke alapján értelmezett EUSZ 2. cikk és EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése

- alkalmazható azokra az ügyekre, amelyekben a bíróság a nemzeti jognak megfelelően többek között a bírák és bírósági titkárok büntetőjogi felelősségre vonását, őrizetbe vételét és felfüggesztését, valamint illetményük ebből következő csökkentését engedélyezi. Az uniós jog e rendelkezéseivel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a bírák vagy bírósági titkárok büntetőjogi felelősségre vonásának, őrizetbe vételének és felfüggesztésének, valamint díjazásuk ebből következő csökkentésének engedélyezésére olyan bíróság számára biztosít hatáskört, amely nem felel meg a függetlenség, a pártatlanság vagy a törvény általi megelőző létrehozás követelményeinek;
- azzal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely egyrészt megtiltja a nemzeti bíróság számára, hogy – annak ellenőrzése során, hogy e bíróság a törvény által megelőzően létrehozott bíróságnak minősül-e – vizsgálja a Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna (a legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsa, Lengyelország) bírák büntetőjogi felelősségre vonását, őrizetbe vételét és felfüggesztését engedélyező határozatának jogszerűségét és kötelező erejét, másrészt pedig e vizsgálat elvégzését fegyelmi vétségként kezeli.

Az EUSZ 2. cikk és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése, valamint az uniós jog elsőbbségének, a lojális együttműködésnek és a jogbiztonságnak az elve megköveteli, hogy valamennyi állami szerv – köztük a kérdést előterjesztő bíróság is – helyezze hatályon kívül a fegyelmi tanács bírák büntetőjogi felelősségre vonását, őrizetbe vételét és felfüggesztését engedélyező határozatainak jogellenes következményeit, és így tegye lehetővé, hogy a felfüggesztett bíró e bíróság tagja legyen, kivéve azokban az ügyekben, amelyekre egy másik, törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak minősülő ítélkező testületet jelöltek ki.